YARIM AY

No 94

15 2nci Kânun 1939

15 Kuruş

88 inci Sayıdaki Bilmecemizin Doğrusu :

Preveze Savaşının Dört Yüzüncü Yıl dönümünü Kutlama..

Hediye kazananlar :

Beş gümüş lira : Çiçekdağ kazası İlkokul Öğretmenlerinden Nevin Beykoğlu.

Üç gümüş lira: Iğdır Pamuk istasyonu memurlarından bay Neş'et Savaş oğlu Yılmaz Savaş.

İki gümüş lira : Kasaba Belediye caddesi No. 79 mağazada bay Hasan Âdil Özeren.

Birer şişe kolonya : İstanbul Fatih Altay mescit caddesi No. 13 N. Süleyman. İstanbul Kuleli Süel Lisesi No. 332 Nazım.

Biryantin, diş macunu ve diş fırçası : İstanbul Kız Lisesi VI - C den No. 517 Aliye Öke. İstanbul Yedek Subay Okulu Tb. I. Bl. I. K, 3 No. 273 Hüsnü Aksoy. İstanbul Darüşşafaka Lisesi No. 218 Selman Beylem. İstanbul Lâleli Büyük Reşit Paşa caddesi No. 58 Ümran. İstanbul Beyazıt Mıthat Paşa caddesi küçük Hüseyinefendi sokak No 1, kat 2 Güzin Algan. İstanbul Gazi Osman Paşa Orta okul 2 - C No. 336 Nurdoğan Önder. İstanbul Beykoz Şahinkaya No. 19 Hadika Çetinbaş. İstanbul Feneryolu Cavidan Binkaya. İstanbul Yedek Subay Okulu Bl. 4 K. 3 de 1331 M. Emin Kanat. İstanbul Hukuk Fakültesi No. 6318 Kâniye Boyhan. İstanbul İnhisarlar Cibali kutu fabrikası sigara kâğıdı atölyesinde 126 sayılı Feriha Hüsnü. İstanbul Haydarpaşa Devlet Demiryolları yol muhasebesinde Kemal Somay. İstanbul Göztepe istasyonunda Süleyman Erol. İstanbul Koca Mustafapaşa Hacı Hamza mahallesi Maşa sokak No. 4 Enver. İstanbul Kadıköy Yeldeğirmeni kahve sokak No. 8 Şükûfe Öcal. İstanbul Suadiye Halimağa sokak No. 1 Selâhi Karaman. İstanbul Yerebatan S. Gönenç.

50 kuruşluk bir kitap : Çerikli : Ankara - Kavreşi hattı buğday Eksperi Safer Aykut. Pınarhisar P. A. Bl. 4 Teğmeni Recep Alpan Salihli Altın ordu okulu öğretmeni N. Öner. İstanbul Çengelköy Süel Lisesi Lütfi Okay. İstanbul Büyük Postahane posta tevziatında posta başı M. Akın. Ankara merkez muhasebe memuru Nusret. Ankara T. C. Ziraat Bankası muhasebe müdürlüğü teşkilât servisi memuru Reşat Ercanlı. Ankara iskân umum müdürlüğü istatistik memuru Mithat Coşkun. Bursa Maksem, Pınarbaşı caddesi No. 27 Salâhattin Tarân. İzmir Bavraklı Menemen caddesi No. 28 Zeki Yavaş. İzmir Alsancak 1482 nci sokak No. 24 Müşerref Aksaraçoğlu. İstanbul Telefon idaresi zat işlerinde Nahide Erşen. İstanbul Erkek Lisesi 4 - D Fahrettin Sevgen. İstanbul Hayriye Lisesi kızlar kısmı leylilerinden sınıf 9 Bedia Çelebioğlu. İstanbul Ayasofya Soğukçeşme sokak No. 28 Leman Sait İzmir Cezaevi Fotoğrafçı Nuri Çağdaş Manisa As. Ş. Mülhakı Bnb. Neş'et kızı Nermin Şensoy. Kütahya Ali Mustafa mahallesi No. 7 Raika. Samsun Ulu Gazi mahallesi Alp sokak No. 2 de Maide Özalp. Samsun Belediye Gümrük iskele memuru Hüseyin Tığın. Kayseri Uçak fabrikasında No. 736 Samsunlu Hüseyin Öz. Erzurum Lisesi V - A No. 640 Şahap Özmen. Adana Mermerli mahallesinde Dinkçi hanıfı karşısında No. 20 evde Abdülkadir Güngör. Yalova Merkez Okulu M. Özel. Bolu Tabaklar mahallesi Albay sokağı No. 4 de Turgut Vural. Çorum Hususî muhasebe tahsil müfettişi İsmail Akyıldız oğlu Orhan Akyıldız. Denizli Çaybaşı caddesi No. 26 da Necdet Tokatlı. Çanakkale Berk savaş gemisinde telsizci Suat Uslu Eskişehir Güllük mahallesi Baysal sokak No. 15 Kemal Öden. Zonguldak İş Bankası A. Ş. Zonguldak şubesi muhabere memuru Mihriban Özerkan.

25 kuruşluk bir kitap : Kayseri İstiklâl Okulu Öğretmeni M. Kemal oğlu Özcan Vural. Erzurum Veteriner dairesi odacısı Mustafa Özpeker. Adana Erkek Öğretmen Okulu sınıf 3 - A No. 928 Fuat Çekin. İstanbul İnönü Kız Lisesi 5 - C No. 955 Leman Altınok. İstanbul Bakırköy İstanbul caddesi No 16 evde Leman. İstanbul Beşiktaş Kılıç Ali mahallesi cami çıkmazı sokak No. 5 Mahir Yıldız. İstanbul Beykoz Fevzi Paşa caddesi Mesat. Ankara Posta caddesi Kudret apartman No 1 Tarık Özübek. Ankara Gazi Lisesi ders aletleri memuru kızı İlter Kutluk. Ankara Temyiz Mahkemesi birinci ceza dairesi memurlarından Lütfi Özen. Ankara Yenişehir Şûrayı Devlet arkası Elgün sokak No 5 - A Nezahat Çamtepe. Ankara Öztürk mahallesi çarşı sokak No. 67 Nevzat Gençtürk. Ankara Riyaseti Cümhur Orkestrası Kitaphane memuru Saadet Bora oğlu Teoman Bora. Acıpayam Telefon fen memuru Rıza Türköz. Lüle burgaz Süvari alayı Baş Veterineri kızı Seniye Özülkücü. Ezine Askerî hastahanesinde Bergamalı jandarma Ali Rıza. Erenköy - Çanakkale Müs. Mev. 115 Al. Oto. Kurs. Bl. Gd. Çavuşu Kadir Tufan. Eskişehir Sakarya caddesi No. 128 Tülây. Nazilli Basma fabrikası tamirhane No. 31 Esat Balkan. Zonguldak Ortaokul Öğrencilerinden 11 - III den No 880 Mustafa Kahraman. Edirne Kız talebe Yurdu No. 8 Muhlise Uygur. Edirne Son Posta gazetesi muhabiri M. Aktuğ Mersin Akçam Kereste mağazası Cahit Türkay. Giresun Singer Öğretmeni Şükriye Özer. Antalya Emniyet siyasî kısımda polis memuru Necati Özalp oğlu Yalçın Özalp.

10 kuruşluk bir kitap : Ankara Ziraat Vekâleti zat işlerinde Aysel Şay. Ankara Gazi Terbiye Enstitüsü Özer Kırserdarı. Ankara Cebeci Kutlugün sokağı iyi su çeşmesi No. 12 A Sabahat Gop. Ankara Temyiz raportörlerinden Haşim kızı Süeda Babacan. Ankara Gümrük ve İnhisarlar Vekâleti Tetkik Müdürlüğü memurlarından Çağatay. İzmir Dz. K. da Mk. Çvş. S. Dincer. İzmir İnönü caddesi No. 910 Jak Çukurel. İzmir Ceza evinde 2 nci bölümde Mehmet Emin. Çorum muhasebe varidat kâtibi Rıza Sabuncu. Denizli İnhisarlar müdürü evinde Emine. Lüleburgaz Pancar fen memuru kardeş Hikmet Tarımcı. Eskişehir Sivrihisar caddesi No. 150 Cevdet Elçin. Akşehir Kurra oğlu Osman Küçük. Kastamonu P. T. T. memurlarından M. Sert. Mersin Hükûmet caddesinde gazete bayii Mehmet Ali eliyle Abdullah Güngör. İzmit Yeridakul terzi evinde Ali Dirik. Sivas Tümen I şubede Yüzbaşı Cevat Demiray oğlu İlker Demiray. Balıkesir Defterdarlık muhasebe kâtibi Mustafa San'er. Diyarbakır Lisesi son sınıf edebiyat kolu No. 819 Mazhar Arıkan. İstanbul Karagümrük küçük değirmen sokak Mehmet bey apartman No. 5 Pakize Tuncelli. İstanbul Telefon Direktörlüğü M Gören. İstanbul Öziş Eczanesi Nebahat Tüyel. İstanbul Kız Lisesi 389 Semiha Meral. İstanbul Uçak Basımevi Hikmet Gürel. İstanbul Beyazıt Mithat Paşa caddesi bay Ali apartman No. 1 Süheylâ Gökçe.

JOLİ FAM KREMİ
CİLDİNİZİ
BESLER VE TAZELEŞTİRİR
GÜZELLİĞİNİZİ
GENÇLİĞİNİZİ
EBEDİYEN MUHAFAZA EDER

Atletik hututunuzu muhafaza ediniz

Şişmanlıkla mücadele ediniz ve bunun en iyi çaresi olan **SHORT LINIA**'yı giyiniz. Daimî masajının tesirile yağlı tabakayı giderir. Hususî elâstikî bir trikodan yapılmış olan **SHORT LINIA** adi bir külot gibi yıkanır.

Fiyatı : 10 liradan itibaren.

Satış yeri yalnız

J. ROUSSEL

Paris, 166 Bd. Haussmann
İSTANBUL, Beyoğlu
Tünel meydanı 12 No. lu.
Mağazamızı ziyaret ediniz veya 20 No.lu tarifemizi isteyiniz.

KÖR KADI

Yazan: Nurullah ATAÇ

Kimseyi kırmamak, hemcinsimizi memnun etmek... Herkesler bize bunu tavsiye eder. Hattâ bir hâkim bilirim ki bunu, «Yaşamak sanatı» nın baş kaidesi diye gösterir. Haklı olduğu inkâr edilemez: herkesleri kıran, kimseyi memnun etmiyen adam, hayatı kendine de zehir etmez mi?

Bunun insanı yalancılığa, dalkavukluğa götüreceğini sanmayın. Hiç yalan söylemeksizin de, müraîlik etmeksizin de etrafınızdakileri hoşnut etmek, yüzlerini güldürüp koltuklarını kabartmak kabildir. Bunun için sözlerinizi kullanarak sarfetmeniz kâfidir. Kör kadıya, kör kadı demenin ne lüzumu var? Kimse size onu: "Benim badem gözlüm!" diye selâmlamanızı teklif etmiyor; fakat Kör kadının güzel bir burnu, hokka gibi bir ağzı olması imkânsız mıdır? Onları görün, onları söyleyin; hem yalancılık etmiş olmazsınız, hem de karşınızdakini memnun edersiniz. Dahası var: ona iyi, güzel olan vasıflarından bahsettikten sonra, kalbini kırmadan, kendisini öfkelendirmeden gözlerinin kör olduğunu anlatmanın çaresini de bulursunuz. Kimbilir? bu suretle belki onu, gözlerini tedaviye de sevkeder ve nihayet onun kusursuz, mükemmel bir adam olmasına hizmet edersiniz. Bir insan için bundan şerefli birşey olur mu?

Hele onu, siz hiç birşey sölyemeden, anlayıp bildiğinizi hissettirmeden, gözlerinin kusurunu farkedecek bir hale getirirseniz sizden mahir, sizden "iyi" adam yoktur. Gerçi ona, ilk görüşünüz de: "Selâmü aleyküm, Kör kadı!" demenin bir zevki vardır; "Bak, ben sözümü esirgemiyorum, hakikatı söylemek için kimseden çekinmiyorum" diye koltuklarınızı kabartırsınız. Zaten itiraf edin ki hakikatı söylemeniz, bilhassa bu zevki tatmak, kendi indinizde itibarınızı artırmak içindir. Yoksa öyle damdan düşer gibi insana kusurlarını söylemenin bir faidesi olmıyacağını, bilâkis bundan onun kırılıp size de bir zarar geleceğini siz de bilirsiniz. Hayır, o hareketiniz bir iyiliğe, bir temizliğe varmak için değildir; hattâ zarar görmeyi, düşman kazanmayı isterseniz. Bütün aradığınız, koltuklarınızı kabartmak, kimseden de, Felekten de korkunuz yok diye öğünebilmek zevkidir. Zevkini aradığı için kimseye birşey söyliyemeyiz; fakat itiraf edin ki öteki suretle, yani Kör kadıyı kendi kendini ıslaha sevketmekle irişeceğiniz zevk bin kat daha büyük, sizin için de, onun için bin kat daha hayırlıdır.

Farkındayım, size kusurunuzu açıkca söylemek, sizi bu halinizden vazgeçmeğe davet etmekle ben de: "Selâmü aleyküm, Kör kadı!" demiş oluyorum. Size asıl gayenizin koltuklarınızı kabartmak değil, etrafınızı kötülükten kurtarmak olduğunu söylemeli idim. Sizi böyle ayıplamakla ben de sizin hatanıza düşmüş, ben de sizin gibi ancak bir övünme vesilesi aramış oluyorum...

İşin aslını neden saklıyayım: Ben de sizin gibiyim. Ben de Kör kadının burma burnuna, hokka ağzına dikkat edemem; hemen onun gözlerini görür ve bunu, bir kahramanlık ediyormuşum gibi, yüzüne vurmağa kalkarım.

Ne yapalım? bizim tabiatımız öyle! Kendimizi müdafaa için söylenecek sözler yok değil. Meselâ şöyle diyebiliriz: "Güzellik, iyilik, temizlik bir ahenk meselesidir. Hurma burunla, hokka ağız ancak badem gözler altında güzeldir; yoksa onlar da, kendileri kusursuz olmakla beraber, yüzün büsbütün çirkinleşmesine sebep olur. Biz mükemmeli arayan insanlarız; bunun için gözlerimiz hemen kusura takılıyor. Kendi hareketimizde bile iftihar edilecek tarafı değil, hemen çirkin bulunacak, gücümüze gidecek şeyi, gururu, nahveti görüyoruz...»

Evet, bunlar iddia edilebilir; hattâ dünya yüzünde Kör kadıya, damdan düşer gibi Kör kadı diyecek adamların bulunması lüzumunu da iddia etmek kabildir. Fakat kendimizden de, kimseden de gizlemiyelim: bunu zevkimiz için yaparız. Hani bazı insanlar varmış, hakaret görmekten, küfür işitmekten, dayak yemekten hoşlanırlarmış, adlarına masochiste mi ne diyorlar? İşte biz de onlar gibiyiz. kimsenin bizi sevmemesinden, düşmanlarımızın çoğalmasından hazediyoruz. Herkese kusurlarını söylemeği bir maharet sayıyoruz. Pekâ'â! fakat arasıra da böyle kendi kusurumuzu kendi yüzümüze vuralım, bir de bununla o zevki, koltuklarımızı kabartmak zevkini tadalım. Yine masochisme, yine ıstıraptan haz duyma değil mi?.. Ne yapalım, öyle.

O halde bu zevkimizi biraz daha çoğaltalım: Kimseyi kırmak istemiyen, herkesi memnun etmeye çalışan, her şeyde iyi, güzel bir tarafı arayıp bulan insanlar bizden çok üstündür; dünyada asıl hayra hizmet edenler onlardır ve biz onların yanında ancak zevklerini arıyan, kendi keyflerine, yani dünyanın en müstebit efendisine dalkavukluk eden biçare, kötü adamlarız.

Çocuk: — Baba!.. Bu güzel süt kuzusunun dalda pişmişi lezzetli olur mu? Onu nasıl ele geçirdin?..

Bekçi: — Polonez köylülerinden anafor tarikiyle....

Avcılar: — Eyvah! Karabelâ yaklaşıyor. Bu canavarın elinden nasıl kurtulalım?

Ayı: — Orası kolay. Bir daha vurmadığın ayının postunu satmağa tövbe ederek...

Çocuk: — Anne! Ben doğduğm vakit senin 43 yaşında olduğunu babam söyler dururdu. Şimdi ben beş yaşıma çıkınca sen?..

Anne: — 38 ime indim yavrum...

Bay telefonda konuşuyor:
—Burası neresi mi?... Dedik a benim evim... Ne?. Bayan Uçtukaçtıyı mı vereyim?.. Dostum sen bana iyi bak!.. Bende karısını kendi elile verecek göz var mı?...

Bir Hesap Yanlışlığı

Yazan: Mahmud YESARİ

Komşu geçimsizliği, bilhassa kira odaları, otel, pansiyon, apartman gibi hep bir arada yaşamak ve birbirlerine tesadüf etmek mecburiyetinde bulunanlar için, tahammül olunmaz bir dert, sunturlu bir belâdır.

Sevmediği hoşlanmadığı insanların yüzlerini görmek, seslerini işitmek, hattâ kahkahalarını duymak, bir işkence, bir azap değil de nedir?

Bayan Safinaz, bu komşu geçimsizliğinin kurbanlarından biridir. Üst kattaki apartmanda oturan kiracılardan çektiğini, bir o, bir de Allahı bilir.

Yukarı kattaki apartmanda, Bayan Mebrûke oturmaktadır. Apartmana taşındıkları gündenberi, her nedense, iki komşunun yıldızları barışamamıştır.

Evvelâ, gizli homurtular şeklinde başlıyan hoşnutsuzluklar, kapı önlerinde, merdiven başlarında mânalı mırıltılar şeklini almış ve birkaç gün sonra, bu mırıltılar, gürültüler, cıyak cıyak bağırışmalara yol açmış, ve nihayet beklenilen büyük kavga, patlak vermişti.

İki aile, artık kanlı bıçaklı olmuştu. Birbirlerini tazip için vesile arıyor, fırsat kolluyor, aslı astarı olmıyan dedikodular çıkarıyor, bin türlü tezvir, mefsedet icad ediyorlardı.

Onların geçimsizliklerinden, kavgalarından, gürültülerinden, koca apartmandaki öbür kiracılar da yaka silkiyorlardı. Fakat kimse, araya girmiye cesaret edemiyor; kimse de bu gürültünün, dırıltının önünü alamıyordu.

Mebrûke, genç bir duldu. Kadın, erkek arkadaşları, ahbapları, akrabaları geliyorlar, saatlerce gramofon, piyano çalıyorlar; alaturka, alafranga şarkılar söylüyorlar, gece yarılarına kadar dans ediyorlardı.

Bütün bu gürültülerin hepsi, Bayan Safinazın beyninde güm güm ötüyordu. Bayan Safinaz, oğlu Mürteza ile birlikte, mütevazi bir hayat sürmekteydi. Mürteza, yirmi beşine geldiği, kazancı yerinde olduğu halde, evlenmeyi hatırına getirmiyor, anacığını yalnız bırakmak istemiyordu.

Bayan Safinaz, oğlunu, kendi beğendiği, kadın kadıncık, bir duvak düşkünü taze ile evlendirecekti. Mürteza, uysal bir gençti, hiç müşkülpesent değildi. Annesinin bulacağı kısmete razı olacaktı.

Safinaz, bu niyetle, eski oturdukları yerden çıkmış, bu apartımana taşınmıştı. Apartmanın bulunduğu semt, kalabalık, temiz, kibardı. Etrafa göz kulak olursa, az zamanda, kendisine, istediği gibi bir gelin bulabilirdi.

Fakat Mebrûkenin, üst kattaki daireyi tutması, Safinazın bütün hesaplarını bozmuştu. Artık, hayatları, hayat değildi, cehennemdi. Kızgın saç üzerinde oturuyor gibiydi. Onlar, ana oğul, akşamları erkenden yemeklerini yiyivor; yemekten sonra, biri dikişini, öbürü gazetelerini alıyor, iki saat kadar oturuyor ve erkenden de yatıyorlardı.

Mebrûke hadisesinden sonra, bu huzur ve sükûna, bu tatlı, sâkin hayata veda etmişlerdi. Gramofon cıyaklamalarından, radyonun parazitlerinden, piyano tangırtılarından, dans tepinmelerinden Safinaz da, Mürteza da, uyuyamıyorlardı.

Mürteza, birgün annesine:

— Buradan çıkalım, dedi. Başka bir apartman tutarız. Ben, burada, sinir hastalıklarına tutulacağım.

Safinaz, buna, hiç yanaşmıyordu. Mebrûkenin şerrinden kaçmış gibi olacaktı. Halbuki o, böyle gerilemeyi, nefsine yediremiyordu:

— Olmaz... ev sahibine, bu ay da şikâyet edeceğim. Apartmandan, o karı çıksın... Biz, burada terbiyemizle, edebimizle, sessiz gürültüsüz, oturuyoruz... Herkesin rahatını kaçıran, koca apartman halkını tedirgin eden o... Biz, buradan kalkıp gidecek olursak, artık kurumundan geçilmez, böbürlenir... asıl haklı ben olduğum için: «korktular, kaçtılar!» der. Hiç bir suçumuz, günahımız yokken, kabahati üzerimize alalım, üstelik herkesi kendimize mi güldürelim?

Mürteza, sözlerine itiraz etmedi, ve bu bahis, böylece kaldı.

Bir kaç gün sonra, Safinazın yüzü, ışıl ışıl parlıyordu. O akşam, oğlunu, kapıdan karşıladı:

— Buldum, Mürtezacığım... Ben, o karıya öyle bir oyun oynıyacağım ki...

Oğlu, merakla sordu:

— Ne buldun, anne?

Safinaz, pek keyifliydi:

— Hele, sen, hiç ağzını açmıyacaksın!

Mürteza boynunu bükerek annesine bakıyordu:

ZİRAAT VE KÖYCÜLÜK DAVASINDA

Trakya Umumî Müfettişliği Nasıl Çalışıyor?

Tavşancılık : Eti yenen, tüyü ve kürkü değerli olan Ankara, Şinşilla ve Viyana mavisi tavşanları Trakya bölgesinde üretilip dağıtılmak için (55) yerde tavşan istasyonu açılmıştır. Bunlar seneden seneye çoğalmaktadır. Bu ekonomik olan gelir kaynağından bu sene tanesi bir liradan Ankara Hıfzıssıhha Müessesesine tavşan satılmaktadır.

Tavukçuluk, kaz, ördek ve hindi : Trakya bölgesinin iklimine pek uygun bol et ve yumurta yapan Rodeyland ve Legorn cinsi tavuklar getirtilerek üç senedenberi üretiliyor; ve halka damızlık dağıtılmak üzere 135 yerde tavuk istasyonu açılmıştır. Buralardan elde edilen yumurtalar ve kuluçka makinalarından çıkarılan civcivler meraklılara ve köylülere parasız verilmektedir.

Keten - Kenevir : Bölgede keten ve kenevir ziraati oldukça geniştir. Fakat bunların şimdiye kadar yalnız tohumundan istifade ediliyordu. Kenevir ziraati yeni başlamış çok muvaffak olmuştur. Bu sene Kırklarelinin Kaynarca köyünde Ziraat Vekâletinin direktifleri üzerine yeniden tecrübelere başlanmıştır.

Selektör ve kalbur makinaları : Trakya köylüsünün çok rağbetini kazanan, köylünün tohumunu temizleme yönünden mühim bir rol oynıyan bu selektörlerin adedi (34) ve kalbur makinalarının ise (304) tür. Gelecek sene Ziraat Vekâletince (20) adet daha selektör verileceği ve kalbur makinalarının çoğaltılacağı muhakkaktır.

Tarımbaşılar : Trakya Umumî Müfettişliği bölge vilâyetlerinin köy bütçelerine ve kısmen de Yüksek Ziraat Vekâletinin yardımlarına dayanarak, her vilâyetten gençler alınmış ve (45) kişilik fidancılık, aşıcılık ve küçük ziraat sanatları namıyle bir kurs açılıp, bilgili gençler yetiştirilmiş ve köylerine gönderilmişlerdir. İkinci devre 10 - 12 - 1938 de açılmıştır.

Legorn Tavukları : Edirne - Kâşifin çiftliğinde

Kırklareli Saylavı doktor bay Fuat Umayın Tavuk istasyonu

— Ben, senin bir tek sözüne itiraz ettim mi, anne? Şimdiye kadar tek sözünden dışarı çıktım mı?

— Biliyorum... biliyorum ama, söz gelişi... söz, diye söylüyorum... şimdi, beni dinle... sen, Mebrûke ile ahbap olacaksın.

Mürteza, duralayıvermişti :

— Nasıl olur?

Safinazın kaşları çatıldı, sesi hırçınlaştı :

— Pekalâ olur... Ben, kapıcıdan tahkik ettim, senin arkadaşlarından bir ikisi, Mebrûkenin de ahbabı... anlıyormusun?

Mürteza, annesini dinlerken, çenesini tutmuş, düşünüyordu; gözlerini kal dırarak korkak bir bakışla :

— Anlamasına anlıyorum, dedi.

— Peki, ne düşünüyorsun?

— Bakalım, Mebrûke, buna razı olur mu?

Safinaz oğlunun saflığına gülüverdi :

— Onun da kolayını buluruz. Benim tahkikatım, yolunda. Mebrûke, başı havalı, oynak bir kadın değil. Sen, onun gürültüsüne bakma... kuru gürültü... daha doğrusu, farfaralık, zamane züppeliği... şimdiye kadar onun bir namussuzluğunu gören, duyan yok. Burası muhakkak! en büyük kusuru, fazla hoppa, şen, havai olması... bu da kusur sayılmaz. Genç, güzel kadın: her kes şımartıyor.

Mürteza, ağzı bir karış açık, annesini dinliyor, arada bir tasdik eder gibi başını sallıyordu.

Safinaz, herşeyi hesaplamış ve karar vermiş gibiydi :

— Mebrûke, senden, dört, beş yaşda büyük.. kendini ona sevdirebilirsin.

Mürteza, gittikçe şaşırıyordu :

— Ahbap olduktan sonra, kendimi, ona, sevdirecek miyim?

Safinaz, oğlunun aptallaşmasına kızıyordu :

— Betime gidiyor, böyle alık alık sorma...

— Peki, anne! sonra?

— Sonrası bu,.. kendini sevdirdin mi, benimle darılmış olursun; bana inat, benim arzum hilâfına, onunla evlenmek istediğini anlatırsın. Mebrûke, seni sevmese bile; sırf bu inat için, bana nisbet, seninle evlenmiye razı olur.

Yaşlı kadın, plânının neticesinden emin, keyifle gülüyordu.

— Bir kere evlenin, ben, ona kaynanalığımı gösteririm. Bütün bu yaptıklarının acısını çıkarmaz, onun burnundan fitil fitil getirmezsem, ben de birşey bilmiyorum... Artık, ne dans, ne radyo, ne gramofon, ne piyano, ne kahkaha, ne kihkihi, biri kalmaz!.. onun bizi attığı cehennemin daha beterine, ben onu, atmış olacağım.

***

Safinazın plânı, muvaffakiyetle tatbik edilmişti. Mebrûke ile Mürteza, evlendiler, ve evlenirlerken de, Mürteza, annesile barıştı.

Safinaz, düğünün haftasına kalmadan, kaynanalığını takındı.

Fakat Mebrûke, hiç şikâyet eder görünmiyordu, hattâ memnundu. Eski gürültü, şen, şakrak hayata bedel, sessiz, gürültüsüz, kuru hayatı sevmişe; bu ölü hayata alışmışa benziyordu.

Çünkü, Mebrûke, kocasını, bütün kalbiyle seviyordu.

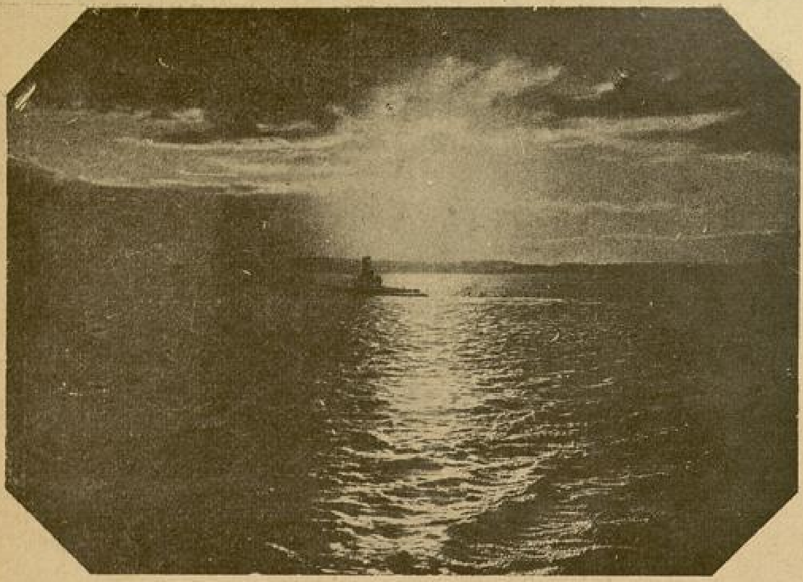

CÜMHURİYET DEVRİNDE

Denizciliğe Ait Neşriyat

Yazan: Fevzi KURTOĞLU

Deniz ve Şişli Terakki Liseleri Tarih Öğretmeni

Cümhuriyetimizin 1923 de ilânındanberi, hemen her sahada olduğu gibi, denizciliğe ait neşriyat hususunda da mühim adımlar atıldı. Bazı yazı yazanlarımız ciddî eserlerin azlığından ve hattâ yokluğundan bahsederler. Halbuki şu 15 yılda yapılan neşriyata bir göz atacak olursak, en müşkülpesentleri bile memnun edecek eserlerin ortaya çıktığı görülür. Yalnız bu neşriyatı halka tanıtmak ve kolayca tedarik edebilmeleri için lâzım gelen teşkilâtımızın noksan olduğunu itiraf etmek lâzımdır. Son yıllarda Kültür Bakanlığına bağlı olan (Derleme Müdürlüğü) nün kurulması bu neşriyatı tanıma hususunda büyük bir boşluğu doldurmakla beraber, bu ihtiyacı bütün bütün gidermiş değildir.

Denizciliğe ait neşriyatı başlıca üç kısma ayırmak lâzımdır. Bunların en mühimmini: Genel Kurmay deniz neşriyat şubesi tarafından deniz matbaasında basılan kitaplar teşkil eder. Vakıa bu kitapların bir kısmını talimat vesaire gibi hizmete müteallik eserler teşkil ederse de, bunlar arasında halkın kolaylıkla ve hattâ çok ucuz bir fiatla tedarik edebileceği eserlerin mikdarları da az değildir.

İkinci kol: Deniz Ticaret müdürlüğü, Denizyolları idaresi, Şirketi Hayriye vesaire gibi müesseseler tarafından neşredilenlerdir.

Üçüncü kısım ise hususî mahiyette olarak yapılan neşriyattır.

Deniz Matbaasında basılan kitaplar arasında tarihe, bilhassa umumî harbe ait neşredilen kitapların mikdarları 60 dan fazladır. Bunlara kısaca bir göz atalım:

1 — Harbı umumide Alman açık deniz donanması; Amiral Şer'in hatıraları olup bay Sait Talât tarafından Almancadan çevrilmiş olan bu mühim eser 390 sahife yazı, 13 kıt'a krokiyi havi olduğu halde 25 kuruştur. 1928 yılında yeni harflerle basılmıştır.

2 — Büyük donanma (1914-1916)nın tekevvün ve inkişafı; Amiral Celiko tarafından yazılmış olan bu mühim eser, bay Hikmet tarafından çevrilmiş olup 368 sahife yazıyı havidir, ve fiatı 30 kuruştur. 1929 yılında basılmıştır.

3 — Amiral Tripiç'in hatıratı: Bay Sait Talât tarafından Almancadan tercüme edilmiş olan bu eser, 481 sahife olup 60 kuruştur. 1932 de basılmıştır.

4 — Büyük harpte İtalya bahriyesi; bay Osman Nuri tarafından İngilizceden çevrilmiş olan bu eser, 77 sahife yazı ile birçok resim ve krokileri havi olup 25 kuruştur. 1929 yılında basılmıştır.

5 — Büyük harpte deniz muharebeleri. Vilsonun eseri olup bay Lütfi Talât tarafından İngilizceden çevrilmiş olan bu eser, 300 sahifedir ve 50 kuruştur. 1931 yılında basılmıştır.

6 — Muharebede hattı harp gemisi, Amiral Kanstans'ın bu mühim eseri Bartınlı merhum bay Ahmet İsmail tarafından İngilizceden çevrilmiş olup birçok krokiler ile 198 sahifedir ve 25 kuruştur. 1930 yılında basılmıştır.

7 — Türk-Yunan deniz harbı, (1909-1913) Yunan Amirallarından Teofanidisin eseri otup bay Lütfi Talât tarafından Yunancadan çevrilmiş olup 187 sahifedir. Balkan harbinde Türk donanmasına komuta eden Albay Ramisin hatıraları bu kitaba ilâve edilmiştir. 25 kuruştur. 1930 yılında basılmıştır.

8 — Deniz harpleri atlası: Eberhart Von Mandey'in eseri olup bay Rifat Müfit tarafınden Almancadan çevrilen bu eserde meşhur deniz muharebeleri krokilerle gösterilmiştir. 71 sahife olup 8 kuruştur. 1931 yılında basılmıştır.

9 — Harakâtı bahriye: Çolyen Korbenin eseri olup umumî harpte İngiliz bahriyesinin harekâtını gösteren nim resmî bir eserdir. Bay Ali Rıza Seyfi tarafından tercüme edilen bu eserin birinci cildi 706 sahife olup 50 kuruş, ikinci cildi 678 sahife olup 90 kuruştur, 3 üncü cildi 730 sahife olup 50 kuruştur. 1920-1928 yıllarında eski harflerle basılmıştır. Her cildin sonunda birçok harita ve kroki vardır.

10 — Balkan harbinde Türk filosu: deniz tarihinde ihtisasile tanınmış olan Haydar Alpagod merhum tarafından büyük emekler sarfile resmî vesikaların tetkikile yazılmış olan bu eser, 480 sahife yazı ve bir takım krokileri havi olup 60 kuruştur. 1932 yılında basılmıştır.

11 — Türkiye - İtalya tarihi bahrisi: bu eser de Haydar Alpagod merhum tarafından yazılmış olup 300 sahife yazıyı havi olduğu halde 75 kuruştur. 1923 yılında eski harflerle basılmıştır.

12 — Denizde Türkiye: Haydar Alpagod'un son yazdığı eser olup Barbaros Hayrettinin Kanunî Süleymanın hizmetine girdiği zamana kadar Türk deniz tarihini tetkik ve hikâye eder. 628 sahifeyi havi olan bu eserin fiatı 225 kuruştur. 1932 yılında basılmıştır.

13 — Kılıç Ali ve Lepanda: Haydar Alpagodun eseri olup 322 numaralı Deniz mecmuasının ilâvesidir.

14 — Girit ihtilâli (1866-1869) ve Gamsız Hasan bey Arkadiyi nasıl yakaladı? Haydar Alpagodun eseri olup 321 numaralı Deniz mecmuasının ilâvesidir.

15 — Cezair hakkındaki neşriyata umumî bir cevap: Fransızların Cezairi işgallerinin 100 üncü yıldönümü münasebetile yaptıkları neşriyata cevap olan bu eser, eski Türk deniz eyaleti hakkında kıymetli malûmat verdikten sonra, Fransızların bu eyaleti nasıl gasbettiklerini izah eder. 317 numaralı Deniz mecmuasının ilâvesidir.

16 — Muhtasar deniz harbi tarihi: Amiral Volf Gang'ın eseri olup bay Hami tarafından Türkçeye çevrilmiştir. 95 sahife olup 12 kuruştur. 1932 yılında basılmıştır.

17 — Malta muhasarası; Fransız Amirallerinden Joriyen Dela Gravyer'den bay Mustafa Şerifin çevirdiği bu eser, 207 sahife olup 60 kuruştur. 1936 yılında basılmıştır.

18 — En eski Amerika haritası: bay Sait Talât tarafından yazılan bu eser, 325 numaralı Deniz mecmuasının ilâvesidir.

19 — Napoleon Bonapart; bay İbrahim Ethem tarafından toplanan bu eser 323 No. lı Deniz mecmuasının ilâvesidir.

20 — Muhtasar deniz harbi tarihi: Amiral Moycer'in eseri olup bay Behçet Cemal tarafından Almancadan çevrilmiştir. 368 sahife, fiatı 32 kuruştur. 1932 de basılmıştır.

21 — Milâttan önce Akdeniz: bay Mahmut Sait tarafından Almancadan çevrilmiş olup 332 numaralı Deniz mecmuasının ilâvesidir.

22 — Orta zaman denizciliği: bay Mahmut Sait tarafından Almancadan çevrilmiş olup 331 numaralı Deniz mecmuasının ilâvesidir.

23 — Terbiyevî seyirler: bay Hayrettinin eseri olup 140 sahife yazı, 46 şekli havidir. 12 kuruştur. 1931 de basılmıştır.

24 — Umman ve Hind denizleri hakimiyeti ve Türkler: bay Sait Talât tarafından yazılmış olup 274 sahife yazı, 10 kıt'a haritayı havi, fiatı 35 kuruştur. 1934 de basılmıştır.

25 — Yabancı denizlerde kruvazör harbi; Amiral Riderin eseri olup bay Hikmet tarafından tercüme edilmiştir. Ikinci cildi 301 sahifedir; 8 harita ve 2 resim ilâvesi vardır. Fiatı 220 kuruş, 1936 yılında basılmıştır.

26 — Jutland muharebei bahrivesi: İngilizceden çevrilmiş olup 116 sahifedir. 12 kuruştur. 1929 da basılmıştır.

27 — Zırh devrinde deniz muharebeleri: (Büyük harbe kadar) Vilsonun eseri olup bay Lütfi Çekiş tarafından çevrilmiştir. 316 sahife, fiatı 125 kuruştur. 1937 de basılmıştır.

28 — Deniz kuvvetlerimiz: (1923-1933) deniz matbaasında basılmış olan bu güzel albüm Cümhuriyetimizin 10 uncu yıl hatırası olarak neşredilmiştir. 15 inci yıl dolayısile de yine bu tarzda bir albüm neşredilmiş ise de satılığa çıkarılmamıştır.

29 — Türk sularında deniz hareketleri: umumî harpte Türkiye hizmetinde çalışmış olan Alman amirallerinden Loreyin eseri olup bay H. Sami tarafından çevrilmiş ve birçok haşiyeler ve ilâvelerle kıymeti artırılmıştır. 850 sahife yazı, 22 haritası vardır. 1936 yılında basılmıştır.

30 — Barbaros Hayrettin: bay Ekrem Raşit tarafından tetkik mahsulü olarak yazılmıştır. 161 sahife yazıyı havi olup 39 kuruştur. 1937 de basılmıştır.

31 — Deniz muharebelerimizin krokileri; bay Nejat Kusal tarafından yazılan bu eser, 345 numaralı Deniz mecmuasının ilâvesidir.

32 — Akdeniz hâkimiyeti ve Türkler: bay Ertuğrul tarafından telif edilen bu eser, 128 sahife yazı ile 5 haritayı havi olup 15 kuruştur. 1933 de basılmıştır.

33 — Deniz mektepleri tarihçesi: Genel Kurmay 9 uncu şube tarafından neşredilen bu eser, 156 sahife olup 32 buçuk kuruştur. 1931 de basılmıştır.

34 — Denize ait tarihî makalât: bay Ahmet Rasim tarafından yazılan bu eser 48 sahife yazı ile birçok renkli ve renksiz resimleri havi olup 6 kuruştur. 1931 de basılmıştır.

35 — Denizde kimya harbi: (zehirli gazler) bay Mithat Salih tarafından yazılmış olup 39 sahifedir. 5 kuruştur. 1930 yılında basılmıştır.

36 — Mayin tarayıcılığı; bay Münirin eseri olup 74 sahifedir. 1929 yılında basılmıştır.

37 — Deniz askerine mahsus ders kitabı: Deniz neşriyat şubesi tarafından yazılmış olan bu eser, Deniz askerliğini öğrenmek istiyenler için çok faydalı bir kitap olup 322 sahife ile 41 resmi vardır. 37 kuruştur. 1930 da basılmıştır.

38 — 1877 - 1878 Türk - Rus harbinde deniz hareketleri : Deniz lisesi öğretmenlerinden Fevzi Kurtoğlu tarafından yazılan bu eser, 43 resim, 7 harita ile... sayfayı havi olup, numaralı deniz mecmuasının ilâvesidir.

39 — Bir Türk denizcisinin hatıraları: Fevzi Kurtoğlu tarafından toplanmış olan bu eser, 1736 - 1737 Türk - Rus seferine iştirâk eden bir Türk denizcisinin hatıralarını ihtiva etmektedir. O devirde yapılmış 7 resim ile birkaç harita ve plân da ilâve edilmiştir. 335 numaralı Deniz mecmuasının ilâvesidir.

40 — Çanakkale ve 18 Mart: Fevzi Kurtoğlu tarafından yazılan bu eser, 336 numaralı deniz mecmuasının ilâvesidir.

41 — Sancağımız: Sancağımızın tarihini ve geçirdiği tekâmül devirlerini gösteren bu eser, Fevzi Kurtoğlu tarafından yazılmış olup 329 numaralı Deniz mecmuasının ilâvesidir.

42 — Rus Karadeniz filosu tarihi: 337 numaralı Deniz mecmuasının ilâvesidir.

43 — Türk deniz tarihinden bir sahife: Hind Okyanusundaki Türk denizciliği hakkında İngilizceden çevrilmiş yazılar ile birkaç resmî vesikayı havi olup Fevzi Kurtoğlu ve Tahir Tunay tarafından yazılmıştır. 341 numaralı Deniz mecmuasının ilâvesidir.

44 — Türklerin deniz muharebeleri - Fevzi Kurtoğlu tarafından yazılmış olup Anadolu Selçuklarından başlıyarak bugüne kadar bütün deniz tarihimizi ihtiva edecek eserin birinci cildidir.

800 sayfalık bu cild Girit muharebelerine kadar cereyan eden deniz harekâtını ihtiva eder. Girit harbinden 3 üncü Selim devrine kadar olan ikinci cild de yazılmış olup altı yıldanberi basılmak üzere Deniz matbaasında sıra beklemektedir.

45 — Deniz okulumuz - (1776-1936): Deniz lisesi ve harp mektebi komutanı bay Ertuğrul tarafından Deniz harp mektebinin 150 inci yıldönümü münasebetile neşredilen bu eser, küçük kıt'ada 161 sahife yazıyı havi olup 25 kuruştur. 1936 da basılmıştır.

46 — Büyük harbin Türk deniz cephesi: Merhum Haydar Alpagod tarafın- yazılmış olan bu eser, büyük harbin ilânına kadar olan kısmı havidir. Taşıdığı ünvan, eserin ancak mukaddemesidir. 80 sahife yazı ile 3 krokiyi havi olup 41 kuruştur. 1937 de basılmıştır.

47 — Görünmiyen düşman: bir Alman deniz istihbarat subayının hatıraları olup bay Tahir Tunay tarafından çevrilmiştir. 190 sahife yayızı havi olup 45 kuruştur. 1938 de basılmıştır.

48 — Hind yolu ve Osmanlı imparatorluğu: bay Nejat Kusal tarafından yazılan bu eser, 340 numaralı Deniz mecmuasının ilâvesidir.

49 — Deniz kuvveti: bay Osman Nurinin bu eseri 333 numaralı Deniz mecmuasının ilâvesidir.

50 — Çoşima ve İsgajerak: bay Ruhi Develioğlunun eseridir. 56 sahife yazı ile 15 krokisi olup 50 kuruştur. 1937 de basılmıştır.

51 — İsgajerak deniz muharebesi hakkında bir konferans: bay Fahri Kurt Türk tarafından yazılan bu eser, 85 sahife yazı ile 22 harita ve krokiyi havi olup 53 kuruştur, 1937 de basılmıştır.

52 — Seyrisefain notları: bay Ahmet Rasim tarafından yazılan bu eser, 110 sahife yazı, 3 harita ve 33 havi şekli olup 15 kuruştur. 1930 da basılmıştır.

53 — Heyeti bahriye ders hülâsaları ve misal nümuneleri: bay Hayrettinin eseri olup 172 sahifedir. Fiatı 125 kuruş, 1925 yılında eski harflerle basılmıştır.:

54 — Bahriye turbin makineleri - Makine resimhanesi fen heyeti tarafından yazılan bu eser, 352 sahife olup 1910 yılında basılmıştır.

55 — Dahilî ihtiraklı makineler: bay Abdülkerimin bu eseri bilûmum infilâklı ve dizel motörlerinin esasat ve hesabatı ile tatbikatına ait malûmatı umumiyeyi camidir. Kitap sanayi erbabı tarafından büyük bir alâka ile karşılanarak nushası tükendiğinden 1928 yılında ikinci defa basıldı. 300 sahife yazı ve 220 şekli havi olup 250 kuruştur.

— Arkası 26 ıncı sayfada —

KALBİM İKİYE BÖLÜNDÜ

●

Herta güzel bir Alman kızı idi. Tatlı bakışlı, elâ gözleri, biraz uzunca, renkli yüzüne nazlı bir çocuk ifadesi veriyordu. Biçimli başının üstünde dolanan kumral saç örgüsü, omuzlarından aşağıya bırakıldığı zaman, genç kıza, rüyada görülen, filimlerde seyredilen orman perilerinin manasını veriyordu. Cihan harbinde ölen babasını hiç tanımamıştı. Çalışarak hayatını kazanan annesi, kendisine oldukça iyi bir tahsil verdikten sonra ölmüştü. Kurfürstendamm'a yakın caddelerden birinde bir apartmanın üst kat odalarının en küçüğünde oturuyordu. Her gün muayyen saatlerde büyük çantasının sapını koluna geçirmiş olarak sokağa çıkardı. Odasına ancak ortalık iyice karardıktan sonra dönüyordu.

Üniversiteyi bitirdikten sonra açılan Avrupa sınavını kazanarak Berlin'e gelen Hâmit, Herta'yı talebeliğinin son yılında tanıdı. Bir akşam pansiyona erken dönmüştü. Holde genç kızı gördü. Apartmanın üst katında bir fotoğrafçı vardı. Oraya çıkan kadın, erkek kalabalığını görmeğe alışıktı. Onu da fotoğraf çıkaracak biri sandı. Sokağa çıktı. Işıklı caddede kapıyı gözden kaybetmemeğe çalışarak dolaşıyordu. Epeyi zaman geçti. Hole girdi. Bir haylı da orada bekledi. Kızın çıkmadığını görünce, onun da, belki yukarı katlardan birinde oturması ihtimalini düşündü. Konuşmayı çok seven ev sahibini, maharetli sorgularla söyletti. Öğrendi ki: " Herta yaşamak için çalışmağa mecbur kimsesiz bir kızdır. Şerefli bir mazisi vardır. Usludur. Her gün bir kaç aile çocuğuna keman dersi vermektedir. Çocukları fazla sevdiği için bu işi tercih etmiştir. İstese dışarıda daha iyi de kazanabilir.„

Pansiyon sahibi kadın Hâmitten memnundu. Onun çalışkan, dost bir genç olduğunu anlamıştı. Yüreğinde kıpırdıyan bir ana duygusu ile:

— Her Hâmit, dedi. Herta ile iyi arkadaş olunur, ama macera yapılmaz!

Hâmit odasına girdiği zaman, o gece, çalışma masasının üstünde iri gözlükleri arkasından kendisine vakarla bakan babasının resmini farketti. O, emekli bir öğretmendi. Garda bir aralık:

— Zannetme ki giriştiğim taahhüt yüzünden sana bunları söylemek lüzumunu hissediyorum, demişti.

Senden eminim evlâdım. Memleketinin, hükûmetinin hak ve isteklerine her zaman ve her şerait altında bağlı kalacağına inanıyorum. Almanyadan muvaffak olarak dönecek, saadetini de memleketinde, yurdunun kızları arasında arayacaksın çocuğum!

Hâmit, ayrılık saatlerinin korkunç ıstırabı yatışır gibi olduktan sonra, babasının ne demek istediğini kavramıştı. O da kendisinden emindi. « O san'at memleketine kafam için gidiyorum, diye düşünüyordu. Kalbimi, onun bütün arzu ve heyecanlarını vatanıma saklıyacağım. »

Elbette ki tam manası ile inzivaya çekilmiş değildi. Bu renk, ışık, hareket ve enerji memleketi, varlığında, sinirlerinde zaman zaman tesirini gösteriyordu. Cumartesi günleri öğleden sonra kendine bir tatil veriyor, pazar günü sabahına kadar geziyor, eğleniyordu. Danslı kahvelere, sinemalara, operaya, tiyatrolara, barlara gidiyor, tanıdığı kadınlarla Berlinin dışında gezintiler yapıyor, onları küçük orman lokantalarına, kahvelere götürüyordu.

Bu gezintilerden daima kafasının sükûnu sarsılmamış, hele kalbine parmak ucu ile bile dokunulmamış olarak çıkıyordu.

Herta'yı gördüğü dakikadan itibaren durgun bir göle bir avuç çakıltaşı fırlatılmış gibi ruhunda bir dalgalanma oldu.

Geniş başlıklı gece lâmbasının önünde memleketinden getirdiği masa saati, ince siyah parmağını parlak yüzünde koşturuyor, fakat o, bir türlü uyuyamıyordu. Ertesi gün geç vakit uyandığı zaman, ilk defa gözlerinin önüne, kumral bir saç örgüsünü başına muhteşem bir taç gibi dolayan güzel kız geldi. Renkli dudaklarında manalı bir gülüş, bakışlarında bütün bir hayat için saadet vadeden ışıltılar vardı.

Akşam karanlığı yumuşak bir tül halinde şehri sararken, caddelerde yanan sokak lâmbalarının sarışın ışığı, hayalinde yanan gözleri hatırlattı. Bütün gün: "kaçmak, görmemek en iyisi„ diye düşünen genç adam, ayni saatte evine doğru sürüklendi. Onu, asansörün kapısını açarken gördü. Ve bu tesadüfler - daima genç adamın arzusu ile - tekerrür ede ede bir gün anlaşmalarına yardım etti.

Genç kız cidden temizdi. Sıhhatli, neş'eli, hayat hakkında orijinal telâkkilere sahip, her pürüzün hal çaresini buluveren bir yaradılışta ve fevkalâde samimî idi. Artık senli benli konuşuyorlar, pazar geceleri beraber yemek yiyorlar, tatil günlerini ormanlarda, kır lokantalarında başbaşa geçiriyorlardı. Hâmit bir akşam yemekte:

— Biliyor musun Herta? dedi. Sana çok alışıyorum.

— Bundan kurkuyor musun Hâmit?

— Zannederim.

— Niçin?

Bakışlarına kalbinin ifadesi çizilmişti. Genç kız da pek heyecanlı görünüyordu.

— Herta, seni sevdiğimi, maalesef seni pek çok sevdiğimi söylersem ne dersin yavrum?

— Buna esef etmemeni tercih ettiğimi Hâmit!

— Bilemezsin Herta ne haldeyim. Bana itimat edenlere, beni yetiştirmek için büyük masraflara giren hükûmetime karşı vazifemi yapamamaktan, ölümden çok korkarım. Beni buraya niçin gönderdiklerini biliyorsun. Kafamın yetişmesi lâzım.

— Buna çalışıyorsun zannederim.

— Evet. Fakat şimdi anlıyorum ki, bir hadde kadar bana yasak olan aşk sınırından geçmiş bulunuyorum.

— Yalnız kafa ile yaşanmaz ki dostum. Kalp de onun kadar mühimdir. Onun da önünde saygı ile eğilenecek istekleri vardır.

— Fakat bütün bunlar ancak vazifemi yaptıktan, memleketime döndükten sonra düşünülecek şeylerdir yavrum.

— Henüz herşey bitmiş değil Hâmit.

— Geciktim, çok geciktim Herta.

Herta dalgındı. Her zaman tatlı bir şenlikle gülen elâ gözleri kararmış, renkli yüzüne gölgeler dolmuştu.

— Seni anlıyorum Hâmit, dedi.

— Ne yapacağız? Ne olacağım?

— Niçin ne olacağız demiyorsun?

Genç adam sevdiği kızın buz gibi soğuyan ellerini, humma ile yanan avuçlarının arasına aldı. Gözbebeklerinde iki damla yaş düşmemek için titredi, dondu. Dudaklarında kalbinin ilk itirafı şekillendi:

— Seni seviyorum Herta!

— Öyleyse ayrılmalıyız dostum.

— Buna imkân yok.

O, kumral saçlı başını kuvvetle salladı ve daha hâkim bir sesle:

— En doğrusu bu, dedi. Buna mecburuz.

— Sevenler için ayrılık yarı ölümdür.

— Sevenler için ayrılık ta mukadderdir. Ve çok defa unutmağı temin eder.

Bir hafta biribirlerini görmediler. Buluştukları zaman ayni dakikada tekrarladılar:

— Hep seni düşündüm Herta.

— Ben de seni Hâmit.

— Yine her gece benim sevdiğim parçaları çaldın mı?

●

Yazan:

MÜKERREM KÂMİL SU

●

— Gözyaşları içinde.

— Evlenelim. Karım ol.

Kızın elâ gözleri büyüdü. Gözbebekleri birer uçurum gibi derinleşti. Bir felâketten kaçmak ister gibi geri geri çekilerek:

— Ne diyorsun Hâmit, diye inledi. Ben her şeyi öğrendim.

— Neyi?

— Bağlı olduğun şartları!

Hâmidin gözkapakları örtüldü. Genç kızın dudakları titriyordu:

— Yalnız sizin kanunlarınız değil. Tabiat ve hayat kanunları da buna engeldirler. Biz ayrı memleket çocuklarıyız. İtiyatlarımız, görgülerimiz, an'anelerimiz, aldığımız terbiye ve nihayet yaşama şekillerimiz yekdiğerinden ayrıdırlar.

Hiç arzu etmemekle beraber, bir gün bu barış günlerinin savaşlarla altüst olacağını düşünmekte lâzım. Ben vatanımı o kadar çok severim ki, ondan uzun bir zaman için ayrılamam. Sonra doğacak çocuklar? Hangimizin dili, kültürü esas olacak onlar için? Bunları tahlil etmeğe kalkacak olursak, birbirinden müşkül sorgular ve imkânsızlıklarla karşılaşacağız. Yolumuz saadete değil, müthiş bir betbahtlığa çıkacak.

— Fakat beni sevmiyor musun?

— Canımdan çok.

— Şu halde benimle beraber geleceksin. Bilsen, memleketim ne kadar güzeldir Herta. Seni, dünyanın hiç bir yerinde eşine rastlanmıyacak kadar güzel olan Boğaz sularında gezdireceğim.

Asırlarca şairlere, san'atkârlara ilham kaynağı olan memleketimi sen de seveceksin. Tatillerde seni memleketine getireceğim.

— Niçin sen burada kalmıyorsun?

— Hiç bu kabil mi?

— Şu halde beni vatanımdan ayırmak için nerden kuvvet alıyorsun sevgilim?

— Büyük aşkımızdan.

— Aşkımız büyük olabilir. Nihayet iki insan arasında doğan, hayatımıza hükmeden müthiş bir kuvvet. Fakat zannetmem ki bu aşk, vatan sevgisinden büyük olabilsin.

— Haklısın yavrum.

— Şu halde bizi her noktada ayıran menhus talihe lânet edelim.

***

Hâmit doktora yapmıştı. Memleketine döneceği günler yaklaştıkça ikisine de nihayetsiz bir hüzün çöküyordu. Son gece sabaha kadar her kayıttan uzak iki genç mektepli gibi kahvelere, barlara dalıp çıktılar. Çok içtiler, çok dansettiler. Fakat asla ayrılıktan bahsetmediler.

Genç adam, en heyecanlı sözlerle aşkını birer damla ateş halinde kızın ruhuna boşaltıyordu:

— Ayrılıklar bazı aşkları öldürür. Bazılarını da korkunç bir iptilâ haline getirir Herta.

Artık senli benli konuşuyorlar, pazar geceleri beraber yemek yiyorlar, tatil günlerini ormanlarda, kır lokantalarında başbaşa geçiriyorlardı.

Hangisi?

— Bunu zaman tayin eder dostum.

— Gel sevgilim. Kara bahtımızın bizi sürüklediği korkunç âkıbeti unutmak için içelim.

***

Charlottenburg da bavullarını kompartmana gelişigüzel yerleştiren Hâmit, pencereden uzandı. Yüzü acıklı bir şekilde sararmıştı:

— Bana bir şey söyle Herta, son bir şey!

Genç kız ağlamamak için güldü. Yavaş yavaş hareket eden trenin hizasında yürüyordu. Eli sevdiği erkeğin avuçları içindeydi. Birden silkindi. Geri döndü. Hâmit, hıçkırmamak için kaçtığını sandığı kızın arkasından elemle bakakaldı. Elinde muvaffakiyetini tesbit eden bir diploma, kafasında hazmedilmiş bir çok bilgi vardı. Fakat kalbinde kıyametler kopuyordu. Babasının vakur sesi: «Saadetini yurdunun kızları arasında arayacaksın!» diye kulaklarında akisler yapıyor; memleketinin eşsiz güzellikleri parça parça, yer yer, renk renk gözlerinin önünden gelip geçiyordu.

Friedrich Str. de üç dakika için durmuşlardı. Birden, o kadar sevdiğ ses, varlığında dalgalandı:

— Hâmit, Hâmit!

Sevgilisinin istediği son sözü söyliyebilmek için elektrikli şehir treni ile kendisine yetişen genç kız, ayaklarının ucunda yükseldi:

— Kalbim ikiye bölündü Hâmit, diye inledi. Bir parçasını beraberinde yurduna götürüyorsun; biri vatanımı sevmek için daima bende kalacak!

Ankara Tiyat

AKADEMİSİN

Yazan:

Tiyatro Opera Akademisi Öğretmenler Heyeti

Cümhuriyet hükûmetimiz sayesinde, temaşa san'atı da, sanatkârları da alaylı olmaktan kurtarılmış oluyor.

Saltanat devrinin terakkiye sed çeken en büyük kabahatı şu idi: Maarifsizlik. Bu cihaletile ordusuna varıncıya kadar.. ve hattâ poletik sahası dahi alaylı insanlara açılmış birer iş, birer gelir kapısı idi.

Alaylı insanların çürüttükleri Türk medeniyetini, bugün Cümhuriyet Türkiyesi, tarihinin ve yeni Türk medeniyetinin yaşaması için, her mesleğe verdiği ehemmiyet pek büyük ve şayanı takdirdir.

Misaller mi istiyorsunuz? İşte: Üniversite, Harp Akademisi, Harbiye, Bahriye, Mühendis mektepleri, Muallim mektepleri, Sanat mektepleri, Ziraat mektepleri v. s...

Medeni bir cemiyet hayatını idame ettirecek müstahsilin bilgili olmasını temin eden ve müsbet fikirleri yetiştiren kültür ve sanat kaynakları kuran Cümhuriyet Türkiyesi, Türkün tabiat müddetince lâyemutluğunun sembolüdür.

Yirminci asır medeniyetinde hür yaşamak istiyen milletlerin ruhunda mütassıplık, tenbellik ve bilgisizlik katiyen olamaz: bunlardan birini hazmetmiş olan milletlerin, medenî âlemde refah ve hürriyet mefhumlarında hak iddia etmeleri çok gülünçtür.

❧

Cümhuriyet Türkiyesi, memleketinin geri kalmış san'at seviyesini muasır milletler derecesine çıkarmak için yıllara dayanarak her yıl yeni yeni mektepler küşad ediyor. Bunlardan biri de, bundan üç sene evvel Ankarada, Cebecide Musiki muallim mektebi binasında teşekkül eden Devlet Tiyatro ve Opera akademileridir.

Devlet tiyatro ve opera akademilerinin açılması bize şunu müjdeliyor.. İnkılâp sayesinde memleketin içtimaî seviyesinin ne kadar çok yükseldiğini düşününüz bir kere... Bundan on beş sene evvelki karanlık mazinin cemiyet hayatını. Bu hayat . . . Satırları irtica dolu kirli sahifeler. Devlet mekanizmasile fikirleri baltalıyan bir saltanat. Liberal dinamik ruhların cellâdı devirler.... medeniyete susamış hürriyetperver insanların ağzına kilit vurulduğu mütegallip zaman.

İşte o devirlerdeki her münevverin uğradığı felâket gibi, temaşa san'atkârı da bin bir türlü tahkire maruzdu. Aktörün ismi (Soytar) idi Oyuncu idi. O, öyle bir mahlûktu ki.. Beşer cemiyetindeki bütün haklarından mahrum edilmişti. Soytarı oyuncunun moral bakımdan karakteri yoktu. O, yalancı, hırsız, insanların en serserisi idi. Bu vasıflar dolayısiledir ki oyuncunun mahkemede şehadeti bile kabul olunmazdı.

O kötü, o mürteci devrin içinde san'at aşklarından feragat edemiyerek, ufak şano üzerinde çalışan, aç kalan, yersiz yurtsuz kalan aktörlerimiz bugün içimizdedirler.

Onlar, Türk temaşa san'atının birer kahramanıdırlar: Raşit Riza, Ertuğrul Muhsin, İ. Galip, Behzat, Vasfi Rıza, Ercüment, Ertuğrul Sadi, Hazım ve kadın san'atkârlarımız...

Yukarıda ismini saydıklarım; o fena devrin acı darbesini yemiş, aileleri tarafından evlâtlıktan, mirastan mahrum edilmiş san'at âşıklarıdır.

Devlet tiyatro ve operasının açılmasından bu san'atkârlar muhakkak ki haklı olarak çok büyük sevinç duymuşlardır. Ve belki de Akademide - mazilerini hatırlıyarak - okuyan gençlere gıpte etmişlerdir.

❧

Cephe duvarındaki büyük yuvarlak saati ayarsız olan binanın önünde şoför durdu ve:

— Burası tiyatro ve opera akademisidir, dedi.

Son sınıf talebesinden Cahit bir rol esnasında

Otomobilden indim. Yerlerde inşaat malzemesi vardı. Mektebin eskiden taraça olan kapısının üst kısmı kapatılıyor. Burası kütüphane olacakmış.

Geniş demir kapıdan içeriye girdim. Antre ve açık avluda müstakbel Türk sahnesinin namzetleri dolu.

Kapıdan içeriye girince, antrede saray bekçileri gibi karşıma siyah bir tahta çıktı. Tahtada Akademiye bu sene alınacak talebenin imtihan günleri yazılı idi.

ro ve Opera

DE BİR SAAT

NİYAZİ ACUN

Mektebin içinde türlü türlü sesler. İmtihana girecek talebelerin arasında bir müddet durdum ve onlarla ahbap oldum.

Memleketin muhtelif yerlerindeki Halkevleri tarafından gönderilmiş heveskâr gençler.

Her birinin hayalinde yaşayan bir sinema artisti olmak gayesi vardı. Hepsinin içinde muvaffak olamamak endişesinden mütevellit korku, gözlerine aksediyordu.

Bu korkuyu da biribirlerinden gizliyemiyorlardı.

Biribirlerine soruyorlar:

— Sen, hangi rolü yapacaksın?

— İmtihandan çok korkuyorum. Bana, beğendiğin rolü yap, derlerse kral olacağım... Onlara: «Alçaklar, önümde eğilin, bir an evvel arzularımı tatmin edin!» diye bağıracağım.. Onları adeta korkutup tam numarayı alacağım.

İnce uzun boylu esmer bir genç atıldı:

— A a.. İyi aklıma getirdiniz. Ben, esasen çok korkuyorum. Bana da beğendiğin rolü yap, derlerse, aynen şimdiki korktuğum hali rol olarak yapacağım....

Duvara yaslanmış iki genç konuşuyorlar:

— Şu rolü yaptırmasalar ne kadar iyi olacak...

— Canım, kardeşim. Bu mektebin en birinci dersi rol yaptırmak.

— Evet. Ama daha ben sözümü bitirmedim.

— Eh.. Söyle...

— Eğer bana âşık rolü yap, derler de karşıma bir de bayan çıkarırlarsa, diye korkuyorum.

— Bunda korkulacak ne var? Bayana: «Cicim, ruhum.. Seni çılgın gibi seviyorum!» dersin. Olur biter...

— Doğrusu, işte, ben de bu rolü yapamam, ben memlekette bir kızı seviyordum da, bir türlü ona sevgimi söyliyemedim. Başka biri ilânı aşk etti ve onu elimden aldı.

Burada da ilânı aşk edemiyeceğim ve bu suretle mektebe giremiyeceğim.

İlerliyorum. Üç kişilik bir grup yanındayım. Bunlar da opera kısmına girecekler. Konuşuyorlar:

— Azizim. Yalnızken o kadar güzel

Tiyatro talebesi ders dinlerken

şarkı söyliyorum; fakat, insan yanında sesime ne oluyor bilmem, çıkmıyor.

Demin bir kaç kere bağırayım, dedim. Sesim çıkmadı. Sesimin çıkması için dört duvar arasında yalnız olmam

Akademi talebeleri kampta

lâzımdı. Yalnız oda nerede bulabilirim? Aklıma * * * numara geldi.

Bu söze hepsi gülüştüler.

Uzun favorili birisi:

— Senin öyle. Ya benimki... Vücudum ve yüzüm sine artistlerine benziyor. Gelgelelim kâfir ses alaturka. Hem de davudi. Hattâ, sesimin güzel olduğunu nereden biliyorum? Mahalle mektebine giderken hoca bana:

— Oğlum, çok yanık sesin var. Sen hafız ol, demişti. Bu meptepte alafranga istiyorlar. Bir zıpırın birisi bağırarak:

— A a a.. Hu hu hu v v v.. Jojum.. Mon amur. Ve mağrur bakışlarile arkadaşlarına:

— Görüyorsunuz ya.. Sesim Jan Kipuradan üstün.

Bu heveskâr gençlere gülmek değil, yardım etmek lâzımdı.

Kendilerini, hep sinemada gördükleri artistlere benzetiyorlardı.

Bilhassa mektebe girmiş talebeler, kimisi Grata Garbo, kimisi Janet Mak Donalt, Marta Egert, Daniyel Daryö.. Klark Kabl, Eddi Nelson, Şarl Boyer gibi hep sinemanın artistlerine benzediklerini iddia edip, duruyorlar ve hiç biri de Ertuğrul Muhsine, Raşit Rizaya benzediklerini istemiyorlardı! Aceba bu neden? Ve yine şu iddiada idiler. Renkçe, boyca, saçların rengile beyaz perde artistlerine benzediklerini iddia ediyorlardı.

Demek ki; onları, bu akademiye sevkeden, sahne görüşünden ziyade beyaz perdeye esir oluşlarıdır.

Fakat, bilinmez.. Ummadığın taş baş yarar. Vasfi Riza bile sahneye girmek için imtihanda muvaffak olamamıştı.

Koridora girdim. Bir kapının önünde hayli kalabalık var. Bu kapıdan girenler imtihan heyetile karşılaşıyorlarmış.

❧

Akademi hakkında izahat almak için direktörü odasında görmeğe gittim.

Loş bir oda içinde, köşeye yerleştirilmiş bir yazıhane önünde oturan ihtiyar direktöre kendimi tanıttım. Kendimi tanıtmadan evvel beni, pek otoriter bir bakışla süzmüştü. Meğer her bakışın bir sebebi olurmuş. direk-

— Arkası 27 inci sayfada —

İSTANBULDAN KÖŞELER HATIRALR

Anadolu Kavağında Bir Kız

Yazan ; Nahid SIRRI

Köyü üç yıl önceki bir ziyaretimde onu ilk defa gördümdü. Evler nihayet bulduktan sonra çeşme ve metrûk mezarlığa doğru devam eden yolun ağaçlarından birine tırmanmış, yüksek bir dala ata biner gibi oturmuştu. Ve ağacın a tında oynaşan kız, erkek birçok çocuğa kumanda ediyor, emirler veriyordu. Ben geçerken seslendi :

— Efendi, bir çeyrek versene !

Hiç duymamış halile ilerleyince, bir kahkaha içinde :

— A, köralasıca herif frenkmiş, anlamadı ! dedi.

Durup başımı çevirdim.

— Frenk değilim çocuğum. Sana mahsus cevap vermedim. Bu fena şeye alışma !

Belki ben kendisini utandırmak istemiştim ama, o eskisi kadar şen ve rahat, bir kere daha gülmüştü. Ve emri altında oynayan çocuklara mı hitap ettiğini, yoksa kendi nefsile mi hasbihal ettiğini anlatmıyan bir eda ile, hemen aynı kelimeleri kullanarak :

— A, körolasıca herif Türkmüş, sözümü aaladı, demişti.

On onbir yaşlarında, belki daha büyük ve altın gibi sarı saçlı bir kızdı. İri, yemyeşil gözleri vardı. Güneşten yanmış teni sarı saçlarından adeta koyu bir renk almıştı. Ayakları çıplaktı ve çok eski ve rengi pek atmış entarisinin birçok yırtığından, yüzüne nisbetle çok beyaz olan vücudu görünüyordu. Büyüdüğü zaman pek güzel olacağı besbelliydi.

Tekrar bir kahkaha ile mukabele görmemek için ona başka bir nasihatta bulunmıyarak yürümüştüm. Karşıdaki dağın eteklerine geçmek ve oradan nihayetteki kale harabesine kadar çıkmak üzere yollar araya araya uzaklaşmıştım. Tatlı bir sonbahar akşamıydı.

İkinci defa olarak ona bu sefer, bu temmuz ayının pek sıcak bir gününde, akşama doğru rastladım. Şehrin müthiş bir güneşten cayır cayır yanıp tutuştuğu bir saatte şirket vapurile Anadolu Kavağına gelmiş, iskele başındaki kahvenin o heybetli ve muazzam ağaçları altında uzun bir zaman oturmuştum. Sonra, bineceğim vapurun gelmesine hemen bir saat kadar varken, kalkıp kahvenin ardındaki meydana çıkmış, eski ahşap evlerin arasından geçerek vadiye doğru yürümüştüm. Ve bu esnada o üç yıl evvelki yaramaz köy kızı tabiî hatırımda yoktu. Fakat çeşmenin yanındaki ağaçlardan birine kendisini dayanmış gördüğüm zaman, onu hemen tanımakta hiç zahmet çekmedim.

Aradan geçen üç yıl içinde çok büyümüş, gelişmiş, kocaman birşey olmuş. Saçları hep öyle altın sarısı renginde ve güneşten yanık teni adeta saçlarından koyu, yemyeşil gözleri bilmem ki daha mı irileşmiş. Yanakları al al ve dudakları kızıl. Sırtında yine eski ve rengi atmış, sade yırtıkları dikilmiş bir entari göğsünde iki lâtif yuvarlak ifşa ediyor. Beline kadar inen iki kalın örgü saçı var ve eski entaresi ancak diz kapaklarına varıyor. Bacakları çıplak ve tırmık, bere içinde. Ayaklarında takunya.. Yalnız etrafında çocuk, büyük kimse yok. Ve sırtını bir ağacın gövdesine dayamış, elinde su ile dolu bir büyük bardak tutuyor.

Büyük bardak sade su ile değil üzüm tanelerile de dolu. Bu üzüm tanelerini birer birer, ikişer ikişer çıkarıp yiyor. Bu sıcağı daha geçmemiş günün akşamında, belki soğuk bir suyun iyi soğutmuş olduğu üzüm tanelerini parmaklarile bardaktan çıkarıp her sefer bir müddet seyrettikten sonra ağzına atıyor. Ve mukkak ki, sıcaktan ve sıcak kanından ateş kesilmiş vücudunda, her sefer, leziz bir serinlik dolaşıyor. Yakınında duruyor, kendisini seyre koyuluyorum. Acaba yine gelip geçenden yollarda para istiyor ve vermiyenlerle - belki verenlerle de olduğu gibi - kahkahalarla gülüp eğleniyor mu ? Fakat, para istemek için de olsa beni görmeğe, bana bakmağa tenezzül etmedi. Sonra birden gözleri şiddetle parladı ve zaten renkli yanakları alev alev oldu. Bardak elinde kaldı ama üzüm yemeği unuttu.

Yeşil gözlerinin yanıp tutuşarak dikili kaldığı tarafa başımı çevirdim ve ileriden onbeş on altı yaşlarında bir erkek çocuğunun bize doğru geldiğini gördüm. Güneş altında gezmekten teni tunç rengi bağlamış, simsiyah saçlı ve simsiyah iri gözlü bir erkek çocuğu idi. Göğsü bağrı açıktı ve gömleğinin kolları, dirseklerinden yukarıya kıvrılmıştı. İnce belini bir lâstik kemer sarmıştı ve beyaz ve ütüsüz pantalonunda da, gömleğinde de yırtıklar çoktu. Ayaklarına, bağları olmıyan, çok eski, lâstikten bir iskartin geçirmişti.

Kıza doğru ilerliyordu. Birbirlerine hiç seslenmemiş, tek söz söylememişlerdi. Sade, adeta mıhlanmış gözlerle birbirlerini seyrediyorlardı. Birbirlerinden başka hiç birşey görmiyerek birbirlerini seyrediyorlardı. Lâkin birden kız ancak birer birer, ikişer ikişer yemeğe kıyabildiği üzümlerinin hepsini, bardağı dolduran su ile beraber genç çocuğun siyah ve karışmış saçlarına, yüzüne, çıplak boynuna ve göğsüne fırlattı. Ve onu belki ateşine ancak bir kamçı hizmeti gören bu soğuk su ile tamamen ıslatınca, bu sefer eskisi gibi berrak ve rahat değil, fakat keskin, kısa ve biraz boğuk bir kahkaha ile gülerek harikulâde çevik bir hayvan gibi fırlayıp kaçtı. Tepeye doğru giden bir patika yolunun dönemecinde kayboluverdi.

Bilmiyorum bu ilk buluşuşları, hattâ ilk tesadüfleri miydi ? Galiba öyle olacaktı ki, üzerine fırlatılan üzüm tanelerile bir bardak suyun şaşkınlığı geçince, oğlan

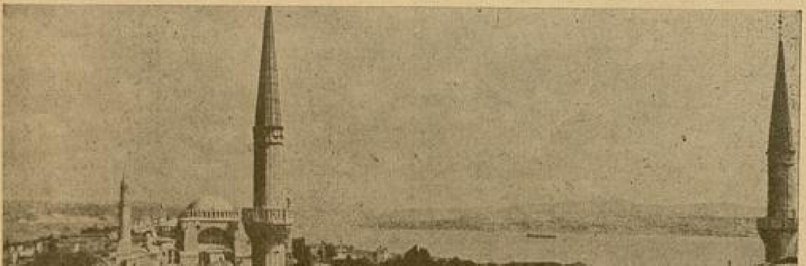

İstanbulun güzel bir köşesi : Sultanahmetten Ayasofyaya bir bakış...

da kızın arkasından seğirtmekte gecikmedi..

Ağustos 1938

II

Operet Gecesi

İnce saz dinlemek için evvelce birçok kereler gittiğim (Çağlayan) gazinosunda (Halk Opereti) nin türlü tamir ve hazırlık yaptırdığını bilip duyuyorduk. Nihayet bu hazırlıklarını ikmal ederek bir iki gün evvel temsillerine başladı. Bir işim çıktığı için ilk geceki temsiline gidemiyerek ikinci akşamı gittim. Methali gayet dar olan bu binanın iç salonu da dar ve uzundur ve bu ince uzun salondan kaldırılan masa ve iskemlelerin yerine, ortada bir geçit bırakarak konulmuş olan geniş hasır koltuklar, salonu adeta darlaştırmış ve iki kat locaları birbirine daha yaklaştırmış. Salon ve localar kalabalık değildi ve oyun vaktinde başladıktan sonra gelenler de az oldu. Bunu, temsillerin başlamasından henüz kimsenin haberdar olmadığına atfetmek isterim. Zira fiyatları da tamamen mutedil olan bu operetin temsillerindeki tenhalık devam ederse, halkın müşkülpesentliğinden ziyade tiyatrodan hazetmediğine hükmetmek icabedecektir. Çünkü, sinemalar dolup dolup boşanıyor ve gösterilen filimlerin en manasızları da aynı kalabalığı celbetmeğe kâfi geliyor.

Halk Operetinin yeni binasında kapılarını açınca oynadığı bu ilk oyunun adı (İçiçe). Elâlemin yazdığı veya tercemettiği nice iddialı piyeslerde mevzu ve meram pek anlaşılmaz veya oyunun altı üstünü tutmazken, gayesi güldürmek ve hoş vakit geçirtmek olan böyle bir oyundan fazla şeyler beklemek elbette doğru değildir. Bununla beraber, vak'asının seyri daha mantıkî ve eşhasının karakterleri daha düzgün operetler seyretmedim değil. Güya en çok bir tiyatro binasında ve bir aktrisin odasında geçen bu (İçiçe) nin aksayan ve iyi tertip edilmemiş tarafları çok. Gayetle zengin olup pek hırsız kâhyasının düzenbazlıkları yüzünden ödeyip durduğu yüzlerce lira için gık demiyen, iki metresile gönlü taze ve gayet cadaloz karısına da avuç avuç para saçan, bazen sahnemizdeki Mısırlı Prens tipine yaklaşmak isterken daima kılıbık mümeyyiz hüviyetinde karar kılan mühim şirketler meclisi idare reisi Naim Fırakî; onun çapkın, bir aktöre âşık ve yengesinin vermek istediği Kayserili bakkal ile eski mahalle tosunu arası adama varmak istemiyen şımarık yeğeni Perihan; Naim Fırakinin gayet mütehakkim ve zengin bir bayan ise de hakikî bir mahalle karısı ve Hüseyin Rahminin en şirret kahramanlarından birine benziyen karısı Nazan ve saire.. bu (İçiçe) nin anlatılması güç ve esasen zait mevzuunu yürütmekle meşgul oluyorlar. Müziği Sezai ve Seyfettin Asal biraderler yapmışlar. Bilmem bundan dolayı pek müftehir midirler ? Beni pek sarmadı ve ayrıca, oyuncuların şarkı söylemelerine de pek imkân vermediğine dikkat ettim. Şimdiki halde kadın operet artistlerimizin en maharetlisi olan Toto bile kendini gösteremedi.

Bestekârlar iki birader olduğu gibi, Sururî kardeşler de tiyatronun patronları, piyesin müellifleri, oyunun aktörleri, kimisi mübalâğalı komik, kimisi ağırca âşık, kimisi jönprömye. Bu çalışkan ve istidatlı gençlerin dedeleri olup vezaret rütbesini ihraz etmeden önce mükellef sarıklı bir kazasker olan Sururî Paşanın birdenbire dünyaya avdetle kendilerini seyretmekten duyacağı hayreti tasavvur ettim. Fakat herhalde, zeki bir adam hatırası bıraktığı için zamanın seyrinden doğan bu hale fazla hayret etmez ve Ülema Zade torunlarının kundaklarında ilmiye rütbeleri alamadıklarına fazla esef duymazdı.

Oyuncular arasında yeni unsurlar var. Biri Şebir Tiyatrosunun kıymetli uzuvlarından Cahidenin hemşiresi imiş. Merakinin tutulduğu mühim aktristi ama, zaten iyi canlandırılmıyan rolünü pek durgun oynuyordu. Galiba Leylâ isimli bir başka yeni artist daha hareketliydi. İşgüzarlığını ve hilebazlığını fazla gösteren kâhya rolündeki aktörü de galiba ilk defa gördüm. Beşlik onluk o kadar çok lira çekti ki, pek dolu olmıyan sıralara bakarak kasa bu kadar yaptı mı diye düşündüm.

Operetin baleti, aldanmıyorsam yazın Taksimde İzzet Bahçesinde oynayan Macar kızları. Ayrıca üçüncü perdedeki nişan merasimine yine aynı bahçede oynayan bir İspanyol çifti çağırılmış bulunuyordu. Dansör ve dansöz olarak kendilerinden daha iyilerini gördüm ama bunlar da fena değiller. Uzun zülüflü ve biraz mütehayyir çehreli erkek, memleketinde boş yere vuruşan zavallı kardeşlerini düşünerek acaba bir yiyip talihine bin şükür ediyor mu ?

Raşit Rızanın bu yeni sahnenin rejisörü olduğu ilânlarda yazılı. Herşeyden evvel kendine hayretmiyen ve hakikî kabiliyetini ziyan edip duran bu değerli san'atkârın bu operet kumpanyasına bilmem ki ne hayrı olur...

İkincikânun 1939

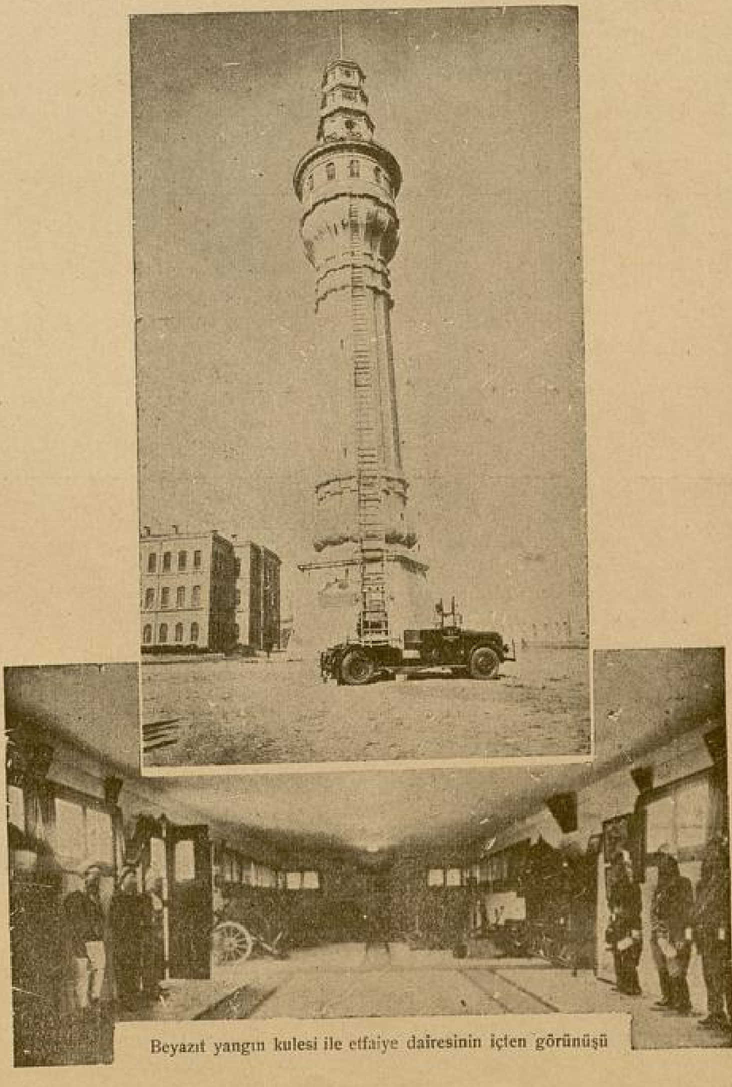

Beyazıt yangın kulesi ile etfaiye dairesinin içten görünüşü

TELSİZ

TELGRAFIN

SIRLARI

Yazan: SABİH ALAÇAM

Tam mânasiyle bir centilmen olan muhatabım, elimi sıkarken kendisini tanıttı. Ben de onu okuyucularıma takdim edeyim:

— « Sus » un telsiz zabiti bay Muzaffer Akman.

Geminin temiz ve bakımlı merdivenlerinden, salonlarından bir hamlede yukarıya çıktık. « Sus » un üst güvertesi, paltomun yakasını kaldırtan rüzgâriyle beni karşıladı. Makine dairesinin sıcaklığı açık cam tavan pencerelerinden ve sağlı sollu sıralanmış menfezlerden sesli bir buhar halinde çıkmasa ayazlamak işten bile değil! Engin deniz rüzgârına alışamıyan fiziyolojim ile karaya vurmuş balığa benzedim. Bay Muzaffer Akmana:

— Soğuk müthiş, dedim!

— Telsiz kamarasında ısınırsınız, cevabını aldım.

Hakikaten de öyle oldu. Üst güvertenin ayazından kurtulup ta kaloriferle ısınan bu küçücük hücreye girdiğim zaman, vücudümde göbek taşına uzanmış bir insanın rahatlığını duydum.

Telsiz kamarası, yeryüzünün belki en küçük iş bürolarından biridir. Duvarın üç yüzü telsiz aletlerile kaplı. Bunlar oralara sığamamışlar, yerle tavana müvazi olarak ortaya konulan ve duvarlara iltisak ettirilen iki köşeli sundurmanın üstüne kadar taşmışlar. Geriye bir kapılık, bir pencerelik cidar ve ufacık bir dolaşma yeri kalmış. Fakat burası da o kadar küçük ve dar ki bay Muzaffer Akman ile ben, ikimiz ancak kolkola sıkışmak şartile sığabiliyoruz.

Amma bu ufacık kamaraya, karaların ve denizlerin bütün hüviyetini toplamak mümkün. Nasıl? Bu "nasıl" ın cevabını, kamaranın umumî heyetini teşkil eden muhabere aletlerini sıralarsam, müsbet olarak siz de verirsiniz:

İşte, hem akümlâtörü dolduran, hem ana cereyanı bataryalara taksim eden şarj tablosu... İki tane ihtiyat ahize ki aralarına bir sevgili gibi oparlörü almışlar... İki dinamoya kumanda eden, kolu aşağı indirilirse tehlike mürsilesini faaliyete geçiren; yukarı kaldırılırsa ana mürsileyi harekete getiren şartel yani ayırıcı alet... daha yukarıda, cepheden görünüşü ile, âdeta « bu yabancı da kim? » gibilerden bana bakan mürsile... aşağıda akümlâtörün iki doldurucu tablosu... ve biri tehlike mürselesi, diğeri de ana mürsilesinin rezistansı olan iki alet...

Bana tamamen yabancı olan bu konuşma vasıtalarile, isterseniz, burada güneşin bize güldüğü bir anda; mehtabın sevdalılarına aşk neşideleri terennüm ettiği bir diyara siz de bir muhabbet selâmı gönderebilirsiniz. Meselâ Okyanusların karanlık namütenahiliğinde yol alan bir sevgiliniz mi var? Ona:

— Yolun açık olsun, sevgilim?..

— İstanbuldan selâmlar...

— Seni özleyorum...

Gibi haberler yollamak mümkün:

Fakat pek santimantal olan bu ve emsali cümlelerin telsiz telgraf mevcelerinde, ekseriyetle, yer bulmak talihine eriştikleri görülmiyor. İsterseniz etrafı, yani uzak, yakın denizleri, sahilleri, posta merkezlerini şöyle bir dinliyelim. İşte bir muhavere yakaladık, ama bu benim gibi iş ve ticaret adamı olmıyanlara pek cazip gelmiyecek:

— Fırtınadan mal çıkaramıyorum!.

Bay Muzaffer Akmana sordum:

— Kim bu?

— Öğreniriz, cevabını verdi ve önümüzdeki muhabere kolunu, sol elinin baş ve şehadet parmaklariyle takırdattı. Az sonra kâğıda manalarını anlıyamadığı bir takım işaretler, harfler yazdı. Bana dönüp:

— Telgrafı veren «Vatan» vapuru imiş, dedi!

Sordum:

— Nereyle konuşuyor?

— İstanbul ile.

— Aceba gemi nerede?

— Soralım.

Muhabere kolu yine tıkırdadı, takırdadı. Bay Muzaffer Akman önündeki kâğıda yine bir şeyler yazdı ve yine bana dönüp:

— «Vatan» Karadeniz Erğelisinde imiş, dedi.

Bu sırada gözlerim kamaradaki duvar saatine ilişti, şaşakaldım! cebimdeki saat 2 yi 15 geçiyordu. Halbuki duvar saatinin akrebi biri, yelkovanı 15 i gösteriyor. Ne yalan söyliyeyim, yepyeni bir geminin telsiz kamarası saatinin bu kadar geri olmasına akıl erdirememiştim. Kendi kendime, galiba saat durmuş, dedim ve bay Muzaffer Akmana sordum:

— Saat işlemiyor mu?

— İşleyor.

— Öyleyse niçin ayâr etmiyorsunuz?

— Neden?

— Baksanız a, ayârı bozuk.

— Hayır!

— Nasıl olur, canım? Saat ikiyi çeyrek geçiyor, bu; halâ 1.15 i gösteriyor.

Muhatabım gevrek gevrek güldü:

— Bizim, yani telsiz telgrafçıların saati her zaman İstanbul ayarına nazaran, bir saat geridir. Çünki, bunlar, Greniviç « vakti vasatîsi » üzerine ayarlıdırlar!.

Bay Muzaffer Akmanın cevabiyle ayaklarım suya ermişti. Kendi kendime, çok okumanın yanında çok gezmenin de yer tuttuğuna bir misal daha, dedim. Artık, Greniviç « vakti vasatîsi » üzerine ayar edilen telsiztelgraf saati, bir fen mümessili gibi, gözümde büyümüştü.

Lâkin bu saatin bir hususiyeti daha vardı: İki kırmızı ok, akreple yelkovanın mihver noktalarından kutra doğru biri sağda, diğeri solda olmak üzere, uzanmıştı.

Her iki okun ucu, saatin dakika işaretleri üzerinde, üçer dakikalık yeri gösteriyordu. Bunlar da ne idi acaba?

Merakımı yine Bay Muzaffer Akman giderdi.

— Gördüğünüz kırmızı oklar, tehlike zamanlarını gösteren hatlardır, dedi.

— Nasıl tehlike zamanları?

— Bir saatlik zaman içinde iki defa tehlike işareti dinlenir. Onlar da her on beşinci saniyeden on sekizinci, her kırk beşinci saniyeden kırk sekizinci saniyeye kadardır. Dikkat ederseniz, kırmızı okların, bu vakitleri gösterdiğini göreceksiniz. Yelkovan kırmızı hatların içine geldi mi, çıkıncaya kadar bütün telgraf muhabereleri, ne kadar mühim olurlarsa olsunlar, kesilirler. Bu müddet zarfında, yegâne işimiz S. O. S. işareti var mıdır, yok mudur? İşte bunu dinlemektir. Kırmızı oklar, bizlere, işte, bu mühim vazifeyi ihtar eden birer işarettirler!

Telsiz telgrafın cahili olan ben ve benim gibiler için bir sır daha keşfetmiştim: Az zamanda çok şey öğrenmenin sembolü olan telsiz telgrafcılığa karşı, içimde meraklı bir sempati uyanmıştı. Bay Muzaffer Akmana kaç senelik telsiztelgrafcı olduğunu sordum:

— 6, cevabını verdi. Telsizci bir arkadaşım vardı. Bana evinde ufak dersler verdi, bu dersleri öğrendim. İngiliz bandıralı Kado şilebine stajiyer girdim. Sonra tahlisiyeciliği öğrendim. Genç gemi olarak alınan ılk şilebin « Tan » telsiz memurluğu vazifesini deruhte ettim. Birara Hora tahlisiye gemisinde çalıştım ve saire...

Trakyada Ziraî Kalkınma Hareketleri Serisinden :

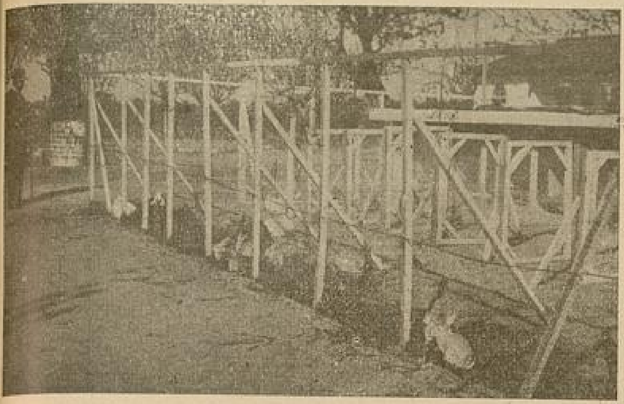

Edirne merkez tavşan istasyonu

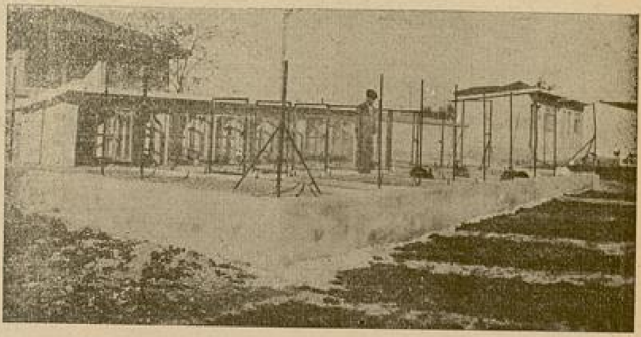

Edirne Umumî Müfettişlik konağındaki tavşan istasyonu

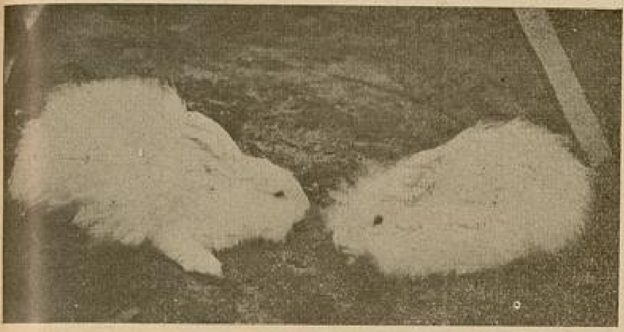

Edirne merkez tavşan istasyonunda yetiştirilen Ankara tavşanlarından ikisi

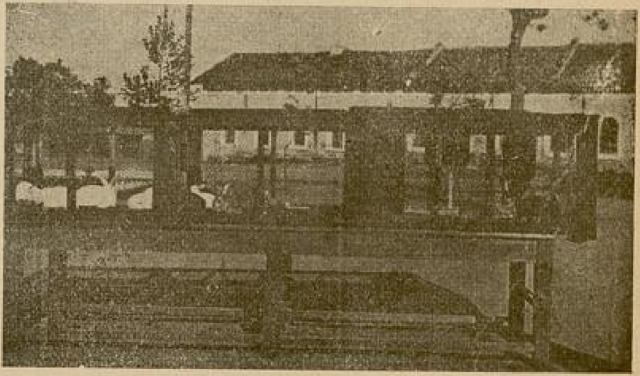

Edirne Karaağaç tavşan istasyonu

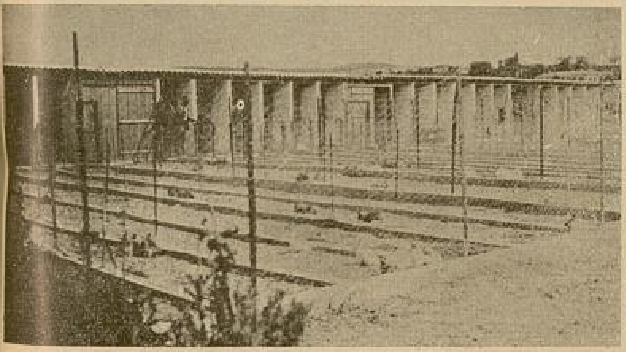

Vize fidanlığı tavşan istasyonu

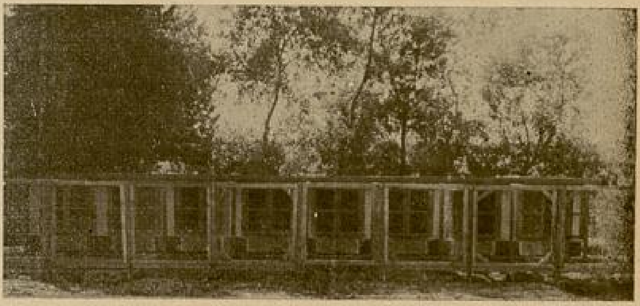

Lüleburgaz tavşan istasyonu

— Sizce enteresan olan tehlikeli veya hoş bir, iki hatıranızı anlatır mısınız?

— Hayhay, Horada iken Sipiros isimli bir Yunan gemisi, Şile açıklarından S. O. S. verdi.

Hava çok fena idi. Yola çıktık. Fakat Rumelifenerinden dönmeğe mecbur olduk. Anadolu kavağına gelip demirledik. Sabahleyin rüzgâr biraz hafifledi. Lâkin deniz henüz kırılmamıştı. Sipiros'un bulunduğu yere gittik. Roket attık, amma, denizden, geminin başını çeviremedik. Halat verdik, onlar da kesildiler. Tekrar roket attık ve bu ameliyeyi dört defa tekrar ettik. Fakat hem adi halatlar, hem de çelik halatlar yine kesildi. Nihayet bin müşkilât ile gemiyi biraz açtık, demirlettik. Limana döndük, halatları tazeledik. Bu sırada geminin makinesindeki bozukluk tamir edilmiş. «Geliyorum!» işaretini verdi ve bir saat sonra da Sipiros Büyükdere koyuna demirledi amma bizim de 12 saat fasılasız ve fırtınaya göğüs vere vere çalışmaktan canımız çıktı!

— Bu, bir. Şimdi gelelim ikincisine:

— Ruzvelt, ikinci defa Amerika Cümhurreisi seçildiği zaman, buradan tebrik telgrafı çekildi. Telsizi, Amerikaya kuvvetli gönderebildik. Bize, neredesiniz, diye sordular. İstanbuldayız, cavabını verdik, hayret ettiler.

— Niçin?

— Bu kadar uzak bir mesafeden bu kadar kuvvetli bir telsiz gönderebileceğimize ihtimal verememişler de, ondan!

Bay Muzaffer Akmana teşekkür ettim. Fakat bu şifahî teşekkürün noksan bir tarafı vardı. O da, bana bu enteresan röpörtajı yapmak fırsatını veren Bay Hamdi Emin Çapa ya "mersi!" diyememek idi. Kendisini «Yarımay» sütunlarında selamlamakla kusurumu telâfi ettirmek istiyorum.

Ankaradan Röportajlar:

ÖĞRENCİLERLE BAŞBAŞA

Buraya kadar kendisinden bahsetmediğim foto arkadaşım, gencin hatırını kırmıyarak fotoğraf makinasının

Yazan: Oğuz ÖZDEŞ

Ankara Erkek Lisesinin kapısından içeri girerken bambaşka bir sevinç ve heyecan içindeydim. İçim, içime sığmıyor, kalbim hızlı hızlı çarpıyordu.

Maksadım mektebi ziyaretten ziyade öğrencilerle konuşmak, onlarla başbaşa kalmak, duygu ve düşüncelerini yakından dinlemek idi.

Bahçe kapısından içeri girince kulağıma serin ve tatlı rüzgâr dalgasına karışan cıvıltılı, şen, şakrak, bir çok şeyler çarptı.

Bu cıvıltılı sesler buranın çalışılan, uğraşılan bir müessese ve bir şen aile ocağından farksız bir okul olduğunu derhal gösteriyordu.

Çevremi saranlar gittikçe daralıyor, sıklaşıyor, sokuluyor, yüzüme bakıyorlar. Çoğalan, derinleşen bu canlı çember pek az bir zamanda, hemen hemen ötekileri de çekiyor.

Yaramaz bir oğlak gibi olduğu yerde sıçrıyan ateşli bir genci omuzlarından tutup söylüyorum.

— Kaçıncı sınıftasın?
— Lise son sınıf!
— Fen mi yoksa edebiyat mı?
— Edebiyat!
— Şiir filân yazar mısınız?
— Hayır! Yalnız size bir arkadaşımı söyliyeyim. Kendisi güzel şiirler yazar? İsmi Hüsnüdür.

Bir genç, etrafımı saran öğrencilerin arasından fırlayarak yanıma yaklaşıyor. Kendisinden, şiirlerinden bir tanesini okumasını rica ediyorum.. Okuyor.

LİSEM

Her devletin içinde çıralar gibi yandı,
Bugünkü beşeriyet ilimlerle uyandı.

Ey! uzak mazilerden hakikat sürükliyen,
Bir milletin gencine ilimleri kökliyen.

Ben de senin sinenden filiz alan bir gencim,
Şanlı nurlu yollarda doğrulan bir sevincim..

Bir genç, etrafımı saran öğrencilerin arasından fırlayarak yanıma yaklaşıyor.

İstikbale gidiyor elbet şanla bu sefer,
Buradan çıkanların günleri olmaz heder..

Bu şiir okunurken etrafımı saran gençlerin yüzlerine bakıyorum. Hepsinin başları dik, yüzleri nurlu ve gururlu... Yüzlerinden anlaşılıyor ki kalpleri ayni heyecanla çarpıyor...

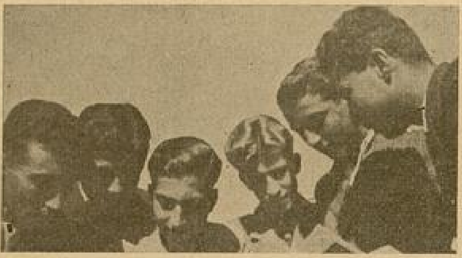

Çevremi saranlar gittikçe daralıyor, sıklaşıyer, sokuluyor, yüzüme bakıyorlar,

Şiir bittikten sonra sözümü değiştirerek soruyorum.

— İmtihandan korkar mısınız?

Bu sorgum, etrafımı saran genç nesil öğrencilerinde bambaşka bir tesir yapıyor.

Bu sorgum, etrafımı saran genç nesil öğrencilerinde bambaşka bir tesir yapıyor. Hepsi susuyorlar.. Bir kaçı önüme fırlayarak:

— Neden korkayım!

demek istiyor. Fakat vaz geçiyor.

Bazıları daha imtihan sözünü işitir işitmez ürperiyorlar.

Nihayet herhalde bu sözlere sabredemiyerek bir öğrenci olacak ki hemen önüme gelerek müstehzi bir tavırla:

— Siz imtihandan korkmaz mısınız? diye soruyor.

Böyle, hiç ümit etmediğim bir sualle karşılaşınca ben şaşırıyorum, irkiliyorum.. Sonra hiç istifimi bozmıyarak:

— Yok. Neden korkayım, diyorum.

Bütün gençler bu sözüm üzerine manalı manalı gözüme, yüzüme bakıyorlar..

Mevzuu değiştirmek lâzım geldiğini anlıyarak hemen sualimi değiştiriyorum:

— İçinizde izci olanlar var mı?

Sanki sözleşmişler gibi hep bir ağızdan:

— İzciyim!
— Ben de!
— Ben de!

Görülüyor ki Ankara liselileri hep izci, hep sporcu gençler. Soruyorum:

— İçinizde en kıdemliniz kim?

Bir genç, arkadaşını göstererek:

— Arkadaşım Enver. Lisenin en kıdemlilerindendir. Aynı zamanda izci ve diğer teşkilâtların da başında gelir..

Uzun boylu gürbüz bir genç önüme geliyor.. Kendisine izci ve diğer teşkilâtlar hakkında malûmat vermesini rica ettiğim zaman, o, elini havaya kaldırarak:

— Yok -diyor- önce pazarlık edeceğiz.

Şaşkınlıkla soruyorum:

— Ne gibi?

Şakacı ve alaycı bir genç olduğu anlaşılan bu öğrenci, beni uzun uzun süzdükten sonra devam ediyor.

— Evvelâ söylediklerimi gazeteye aynen yazacaksınız. Sonra bir resmimi çekip basacaksınız.

Buraya kadar kendisinden bahsetmediğim foto arkadaşım, gencin hatırını kırmıyarak fotoğraf makinasının objektifini açıp kapadıktan sonra gence dönüp:

— Oldu, diyor.

Ve bunu müteakip bir kahkaha tufanı kulaklarımda müthiş bir uğultu yapıyor.

Şimdi etrafımı saran küçükler yüzüme dikkatli dikkatli bakıyorlar.. Sonra birbirlerine dönerek:

— Arkası 27 inci sayfada —

İNANAMIYORUM

Yazan: Cahit UÇUK

Çankaya seni bekliyormuş. Ve diyorlar ki Ankara kalesinde sönmez kızıl bir meş'ale yakacaklarmış. Bu meş'aleye ovalardan kopup gelen rüzgârlar çarpacak ve sönmiyecekmiş.

Çocukken göğün sonsuzluklarına bakarak Tanrıyı düşünürdüm. Parlayan yıldızların ışık beneklerinde, yıldırımlarında, bulutlarında onu arardım. Çocuk kafam, Tanrı deyince, gözle görülecek, ona yalvarırken dizlerine kapanacak, ellerine sarılacak bir varlık istiyordu. Meçhullerin örtülerini sıyırmak, gizlilikleri açığa vurmak, uzakları yakınlaştırmak ve kavuşmak diliyordum. Yıllarca arandım ve bekledim.

Dizleri dibinde oturduğum anam, sorgularıma cevap veremiyor, ve bana bir masal anlatır gibi, bir Türk kahramanının savaşlarını, zaferlerini anlatıyordu.

Ta o zamanlar, Tanrıyı aramak için göklerin sonsuzluklarına uzanan ruhum, ağır ağır yaşadığım hakikat idi.

Bir gün geldi, çocukluktan sıyrılan ruhum, aç bir istekle aradığını buldu. Bu gözlerinde denizi, saçlarında güneşi, sesinde fırtınaları taşıyan, tıpkı benim gibi soluk alan ve yaşıyan bir adamdı. Fakat benim göklerde aradığım hayalin değil hakikatın, Türkün Tanrısıydı.

Türkün Tanrısı...

Harap ve karanlık yurdumun üstüne doğan güneşile mucizelerini gösterdi. Onun sözleri Türkün Kur'anı oldu.

Ve biz, onu görerek, ona taparak yetiştik.

Birgün aramızdan çekileceğini düşünmek, aklımın çerçevelerine sığmıyan birşeydi. Böyle meş'um bir his başıma dolduğu vakıt soluğum kesiliyor, kalbim duruyordu. Tıpkı yıldızlara baktığım çocuk zamanlarımın keskin aczine düşüyor, bu korkunç fıkrin beni bir daha yoklamaması için ölümü istiyordum.

İşte bugün bu korkunç fikir, inanılmaz bir hakikat halinde bütün varlığımıza doldu. Yaşayışımız durdu. Sanki o, ciğerlerimin taze havasıydı. Soluk alamıyorum. Her yer karanlık, güneş tutuldu. İnanamıyorum.

Artık soluk almıyor musun ?,.

Artık gülmiyor musun? Bütün dünyayı korkutan, şaşırtan fırtınaların dindi mi?

Artık bir daha kurtardığın vatanının topraklarında gezemiyecek, denizlerinde yıkanmıyacak mısın? Sen yemedikten sonra toprağın buğday, ağaçların meyva vermesine ne lüzum var?

Pınarlar kurusun. Gözyaşlarımız çağlıyor.

İnanmıyorum Atam, inanamıyorum. Boğazın suları da vatanın çocukları gibi öksüz mü kaldı? Göğü içinde saklıyan gözlerin bir daha o sulara dalmıyacak mı?

Senin için yaşıyor diyorlar.

Gözleri kapalı, dudakları sımsıkı diyorlar. Artık bir daha bizi, cennet vatanını görmiyecek, sesini duyormıyacak mısın?

Bu nasıl olur Atam, buna inanmak mümkün mü? demek ki analar evlâtsız kaldı. Sen her ananın bir parça evlâdıydın. Ana olan her kadın, seni evlât biliyordu. Sana duyulan sevgi en büyük sevgiydi. Yurdun bütün analarını evlâtsız bırakmak, bu nasıl olur?

İnanamıyorum. Sen derdimizi dinliyen, yakinimizde olan, gözle görünen Tanrımızdın. Ellerine sarılabiliyor, sesimizi her zaman sana duyurabiliyorduk.

Senin yokluğuna inanmak münkün mü?

Senin için uyudu diyorlar. Hangi sabah ufuklarla beraber gözlerin açılacak, uyanacaksın? Uykusuz gecelerin sabahını istekle bekliyorum. Seninle beraber uyanmak için...

Niçin gözkapakların açılmıyor? Sarayının mermer eteklerini öpen sular sustu mu? Sen her sabah bu sesleri duyarak uyanırdın. Sulara vuran güneş ışıklarını nakışlı tavanlarda seyrederdin. Şimdi sasler dindi mi? Onun için mi uyanmıyorsun?

Dalgalar çırpının!..

Sarayının mermer eteklerine, mavi vücutlarınızın beyaz başlarını çarpın? O zaman sesleriniz belki onu uyandırır.

Yoksa, yoksa bir daha uyanmıyacak, gözbebeklerinde simşeklerin ışıkları parlamıyacak mı?

Bu olamaz... Olamaz...

İçimin isyanları, üstüne düşen su damlalarile yavaş yavaş kararan bir ocak gibi sönüyor.

İnanmak mümkün olmıyan şeye, inanmak gerek. Dalgalar sussun. Rüzgârlar dinsin. Işıklar kararsın. Dünya sessiz, ışıksız, kıpırdısız olsun!

Atamız uyuyor.

Kalplerimiz bile dursun. Çünkü onlar büyük acının sert rüzgârlarile kırmızı birer bayrak gibi çırpınıyor.

Atamız uyuyor.

Kalplerimiz bile dursun. Gözyaşlarımız çağlıyabilir. Çünkü onlar sessizdir.

Atamız uyuyor

Ayaklarının izini taşıyan mermerleri denizin suları öpüyor. Güneş ışıkları pencerelerinin kenarında dolaşıyor. Sen bizim havamızın içindesin. Bunu düşünmek bize en büyük teselli.

Parmaklarımızın ucuna basarak yürüyor, kalplerimizin sesini boğmak için soluk almıyoruz. Sen İstanbuldasın. Uyuyan heybetli başın, kalplerimizin ateş yastığı üstünde yatıyor.

Fakat Atam seni bizden ayıracaklar.

Çankaya seni bekliyormuş. Ve diyorlar ki Ankara kalesinde sönmez kızıl bir meş'ale yakacaklarmış. Bu meşaleye ovalardan kopup gelen rüzgârlar çarpacak ve sönmiyecekmiş. Göğüslerimizden çıkarıp sana verdiğimiz sevgimizin ateşini söndürecek rüzgâr var mı acaba?

Düşünüyorum, yolunu gözlediğimiz yollarda şimdi seni geçirecek miyiz?

Bu nasıl şey?

Bir daha dönmiyeceğin yolculuklara seni uğurlamak.

— Arkası 27 inci sayfada —

Madem ki ferdanın ne olacağını kimse temin edemez, sen deli gönlüne neşe doldur. Ey ay gibi güzel olan güzel, ay ışığında şarap iç, zira, biz hayata veda ettikten sonra ay, pek çok defa doğacak, fakat bizi bulamıyacaktır.

Benden ve senden evvel pek çok tulûlar ve guruplar olmuştur. Bu, durmadan dönen gökyüzünün devir hareketi boşuboşuna bir demektir. Toprak üzerine ayağını yavaş basmaya dikkat et, zira bu toprak muhtemel ki bir vakitler bir sevgilinin gözbebeği idi.

ÖMER HAYYAMIN DÜNYASI

Hayata köle olmaktansa, hayatı köle etmemiz daha güzel şey değil midir?

Yazan : RAGIP ŞEVKİ

Ömer Hayyamın şiirleri içine dalmak ve bu şiirlerle hayatı görmek, başka bir dünyada yaşamak demek değil midir? Her gönlün içinde hasıl olan tekallüs ancak Hayyamın şiirleri ile izale olunabilir. Geçişini bitirdiğimiz bir dünyanın arkasında mevcut esrarengiz âlem bize dehşet ve korku veriyor. Nereye, ne yapmıya gideceğimizi bilmiyoruz ve dinin bize aşıladığı " öteki dünya „ mefhumu içinde kalıyoruz. İşte Hayyam, bizi bu dehşetten uzaklaştıran adamdır.

Bu Şarklı şair için bir " şiir ilâhı „ yahut bir " şiir dünyası „ diyebilir miyiz? Onun âlemi içinde mest olmak ve yaşarken duyduğumuz büyük ıstıraptan uzak kalmak için ancak, onu okumamız lâzım gelecek.

Hayyam bazan âşıktır, bazan rint, bazan mest, bazan da kaygısız.. hiç bir kayıt onu yaşadığı anlarda duyulması lâzım gelen zevklerden uzaklaştırmıyor. O, bir kadın sever ki, dünyada yalnız onun adı vardır :

" Bu gece, böyle mahmur olarak seni bize kim getirdi? Haremden çıkararak seni bu tarafa kim sevketti. Senden ayrı olduğu halde ateş içinde yanan kimsenin ateşini alevlendirmek için, seni lâtif rüzgâr gibi kim getirdi?..

O, zamanının bütün şartlarına karşı da isyankârdır. Din, insanları doğru yola sevkeder. Fakat dini olan insana mürşit ne lâzım? O, bildiği gibi yaşar, bildiği gibi yürür, bildiği gibi düşünür :

" Ey hoca, yalnız bir dileğimizi kabul et. Sesini kes, bizi Allah aşkına bırak. Biz, dosdoğru gidiyoruz, fakat sen geri duruyorsun. Git, gözlerini tedavi ettir, bizi rahat bırak! „

Ömer Hayyam, insanın topraktan halkedildiğine ve yine toprağa gideceğine

kanidir. Bu yüzden de hayatı basit, kolay, tabiî görüyor:

"Güzelim, kalk, hatırımız için gel, müradımızca bir müşkülümüzü hallet, bir desti şarap getir, tâ ki bedenimizin toprağından destiler yapılmadan evvel destiden içelim„

Ve hergün bu toprağa yüzlerce güzelin, yüzlerce akılın, yüzlerce dâhinin, dilberin, maşûk ve maşûkanın girdiğini düşünür:

"Ey çarkı felek! Viranlık senin kininin neticesidir. Ey toprak! Senin bağrın yarılacak olsa ne kadar kıymetli cevherler senin tarafından yutulmuş olarak bulunur!„

"Hayvanların ayakları altında çiğnenen her diken bir güzelin zülfü, bir sevgilinin kaşıdır. Sarayların kubbesindeki her tuğla bir vezirin parmağı ve bir sultanın eczasındandır.„

Ömer Hayyamda bu "topraktan halk olmak, toprağa dönmek„ fikri o kadar çok yer etmiştir ki, her şiirinde ayrı bir mahiyette ve ayrı bir tarzda bunun izlerini buluyoruz:

"Bu desti belki benim gibi bir âşıkı zâr olmuştur. Ve bir güzel kadının saçlarının kâküllerine bağlanmıştır. O destinin boynunu iki taraftan saran kulplar bir yarin boynuna dolanan kollar, eller olmuştur.„

O, Allahın kudretine, cevrine, azap ve gazabına da hayret etmektedir. Bir kudretin yarattığı güzelin, aynı kudret tarafından tahrip edilmesini mantıksız buluyor. Fakat bu öyle bir muammadır ki, sadece şaşmakla iktifa ediyor:

"Piyalenin Nerkisini kim vücuda getirdi? Mest, onu kırmayı nasıl reva görür? O kadar nazenin başları, kolları, elleri, bilekleri hangi muhabbet yarattı? Hangi kin mahvetti?„

O dünyaya yalnız şarap içmek, zevk eylemek, bir sevgilinin dudağından bir yakut almak, veya kolları arasında mest olmak için yaradıldığına kanidir. Uykuya bile cevaz vermez.

"Uyuyordum, rüyamda bir hekim bana dedi ki: "Uykuda kimse için şevk ve şadi gülü açmamıştır. Ölüme benzeyen bir işi neden işliyorsun?. Şarap iç, zira toprağın altında bol bol uyuyacaksın!„ Hayyam, devrinin müttekilerine, sofularına kızgındır. Belki dini vardır, ama, bir dinsiz kadar bunlara hücum eder.

"Ne mescide talibim, ne ateşkedeye mailim. Benim toprağımı ne ile yoğurduğunu Allah bilir. Fakir kâfir, çirkin fahişe gibiyim. Ne dinim var, ne dünyam var, ne de cennet ümidim var.„

Hayat denen geniş bir sahrada rahat ve sâkin dolaşmak Ömer Hayyam için bir vazifedir. Çünkü öldüğümüz zaman, niçin rahat ve sâkin yaşamadığımıza pişman da olabiliriz. Gam, kasavet, dert ve cevrücefa hepsi boş şeylerdir:

"Ey gönül! Madem ki bu cihan seni kederlendiriyor. Madem ki senin temiz ruhun bir gün ansızın vücudundan uzak kalacak, senin toprağında çimenler yükselmeden evvel, gönlünün arzusunca bir çimenzarda, bir kaç gün otur.„

Onun bütün dert yoldaşları kendisine şarap sunan üzüm gözlü, beyaz tenli kadınlardır. Böyle bir kadının yanında Hayyam, diğer zamanlarından daha yumuşak, tatlı ve rinttir:

"Ey sevgili, gel, yarının gamını yemeyelim. Bir nefeslik ömrü ganimet bilelim. Bu köhne manasız olan dünyadan göçtüğümüz zaman, bundan altı bin sene evvel göçmüşlerle yoldaş olacağız!„

Çünkü dünya bugün ne ise yarın da odur. Değişen dünya değildir, zihniyetlerdir. Yaşamak aynı şeydir, güzeller aynıdır, bahar aynıdır. Yüzyıllardan beri insanlara cennet vait ediliyor. Fakat hani? Hiç kimse bu cenneti aldığını söyliyememiştir:

Bu eski kervansaray'ki adı âlemdir. Sabahın ve akşamın siyahlı beyazl atının dinlenecek yeridir. Yüzlerce « Cemşit » den artakalan bir iş-ü-safa bezmidir, yüzlerce « Behram » ın konağı olmuş bir mezardır.

"Beni yaratan, beni güzel cennet veya çirkin cehennem ehlinden mi yaptı? Hiç bilmem. Bir sürahi şarap, tapınılacak bir nazenin, yeşilllikler içinde terennüm eden bir kitara, bugün bana bu üçü verilsin, yarın vaid edilen cennet senin olsun!„

Ömer Hayyam, geniş ve derin zekâsile devrinin mütteki ve sofularile alay etmekten de uzak kalmamıştır:

"Ben şarap içerim, muhalifler soldan sağdan bana: (İçme. zira şarap dinin düşmanıdır!) derler. Mademki şarap dinin düşmanı olduğunu öğrendim, Vallah içerim. Çünkü düşmanın kanı helâldır..„

Hayyamı, bir alemdir ki, içinde gam, mihnet bulunmaz. Yarının korkunç endişesinden eser yoktur. Hayyam sadece «bugün» için yaşar. Allah ile arasında bir muhabbet vardır. Bu büyük kudretin karşısında bazen hayran, bazen şaşkın, bazen de isyankâr olur, fakat hiç bir zaman Allaha karşı bir fena his taşımamıştır.

Hayyamı nasıl sevmiyelim ki, o kendi hayatı için, kendine bir dünya yaratmıştır. Halbuki biz, kendimizden habersiz, başkalarının yarattığı dünya içinde, ayaklarımızda bir zincir taşıyarak şaşkın, yaşıyoruz. Hayata köle olmaktansa, hayatı köle etmemiz daha güzel şey değil midir?

Şarap kâsesini benim elime ver, zira gönlümde hararet var ve bu ömür cıva gibi kaçıp gidiyor. Kalk! Zira talihin uyanıklığı olan ikbal ve saadet rüya gibi süratle akıyor. Kalk! Zira gençliğin ateşi akıp giden bir su gibidir.

ÇIRPINAN SULAR

ROMAN : 4

MÜKERREM KÂMİL SU

Hırçın ve dize gelmez gönlünün muğlâk isteklerinden biri tekrar sesine bağlanmıştı :

İçin, İçin
Bilmek istemem
Beni bildiğini.
Anlamasın, duymasın
Sakın
Sevildiğini...
Susun,
Uyusun
Bu sevgi içimizde!
Dönelim
Biz yine her akşam aynı yerden
Benim izimde o
Onun izinde ben..
Sakın
O beni bilmesin
Görüp irkilmesin.
Ben severken
Sevilmek istemem,
Sevdiğimi bilmek istemem.

Şiir, biter bitmez Sermet: — Ötekini de diye yalvardı ve ne olursun, Kandil'i de oku!

Genç adamın alnındaki ince çizgiler derinleşti. Siyah bakışlarına gölgeler doldu. Dudakları artık kilitlenmek istiyordu. Çoğu, herhangi bir yerde neşredilmiyen şiirlerini, soluk yapraklarında gizliyen defteri kapadı. Sonra biraz dalgın ve içli, arkadaşının yüzüne bakmadan, bakışları pencerenin arkasında uzayan karanlığa kayıp gitmiş olarak Kandil'in son mısralarını söyledi:

. . . .

O, sade bir kandil
Değil
Bana bir güneş!
Gönlümün
Ölgün
Hislerine âşina bir eş.
İşte biz böyle her gece
Gizlice
ve yalnız
Başbaşa tutuşur, yanarız.
Aynı sebepten
Onun yanışı,
Benim gözlerimin yaşı...

Ve sonra pencereden istasyon caddesinin iki sıralı ışıklarına baka baka, belki de o ışıklarda cızıldıyan bir mumun titrek alevini, aşkını yakarak eriyen mumun ıstırabını görmek istediler...

***

Çocuk Esirgeme Kurumu birincikânunun sonlarına doğru vereceği balo için hararetli bir şekilde hazırlanıyordu. Memleketin durgun havası bu, fevkalâde olacağı tahmin edilen gecenin heyecanı ile çalkanmağa başlamıştı. Bu yüzden terzilerin işleri sıkışmış bulunuyordu. Manifatura ve tuhafiye mağazalarında her zamankinden fazla bir kalabalık göze çarpıyordu. Lâme, çiçek, plâka, düğme, toka, çanta gibi ufak tefek süs eşyası İstanbula ısmarlanıyor, Kadri, genç kadınların siparişlerini not etmeğe yetişemiyordu.

Âdil usta, vitrinlerini en şık iskarpinlerle süslemişti. Oğlu da durmadan sipariş alıyordu.

Kabul günlerinde günün bellibaşlı mevzuu olarak yalnız balodan konuşuluyordu. Giyinme hususunda fazla titiz olanlar, tuvaletlerinin rengini ve modelini saklaması için terzilerine lâzımgelen talimatı vermiş bulunuyorlardı.

Balo tertip heyeti Parti binasında, Halkevi salonunda sık sık toplantılar yapıyordu. Kotiyonlar İstanbuldan getirtilecekti. Her iş bölüşülmüştü. İnhisarlardan bir şube âmiri ile, bir önyüzbaşı büfeyi idare edeceklerdi. Bir avukat balo komiseri seçildi. Cemiyet âzalarından kadınlı erkekli bir grup teşrifatçılık için ayrıldı.

Memleketin ince zevkli iki resim öğretmeni, müstait öğrencilerinden bir kaçını yanlarına alarak salonu süslemeğe koyuldular. Piyango eşyaları alındı. Pamukçunun meşhur Zeybeklerine haber gönderildi. Monolog söyliyecek, taklit yapacak gençler ayrıldı. Nihayet herşey tamamlandı. Ve çok soğuk bir kânun gecesi - ilerde şehir kulübü olarak umuma açılacağı söylenen - Evkaf otelinin bakımsız bahçesi önünde arabalar dizildi.

İki büyük sobanın kuvvetli ateşi salonu iyice ısıtmıştı. Köşelerden birer demet çiçek halinde renkli ampuller sarkıyordu. Masaların beyaz örtüleri itinalı bir şekilde kolalanmıştı. Kabartmalı tavanın lâmbalarından masa üstlerindeki yeşilliklere ve renkli çiçeklere bir ışık çağlıyanı dökülüyordu.

Büyüklere ait resimler vakur çerçeveleri içinde bu süslü salona uzaktan gülümsiyorlardı. Masalar erkenden kapatılmağa başlamıştı. Geniş camlı kapının her açılışında başlar da harekete geçiyor; vestonlu, simokinli erkeklerin yanında renk renk giyinmiş kadın kümeleri, yerlerine yerleşinciye kadar tecessüs dolu bakışlardan kurtulamıyorlardı.

Her yeni gelen için bir çok fikir ileri sürülüyor, tenkitler yapılıyor, bazı masalardan samimî el hareketleri ile davetler oluyordu.

Memleketin en güzel kadınlarından biri olan bir doktor karısı, henüz masasına yerleşmekte idi. Kayısı gülü renkli saten tuvaleti, dirseklerine kadar uzun siyah eldivenleri ve siyah atlas iskarpinleri tenkit süzgecinden geçiyordu. Saç tuvaleti kendisine yakıştığı halde, saçlarının o tarz toplanışını beğenmemek istiyenler de vardı. Bazıları: «Şakağındaki yara izinin örtülmesi için bu modeli tercih ettiğini» ileri sürüyor; bir genç kadın da:

— İz diye bahsettiğiniz o minimini beyazlık, yakından gördüm, hiç te yüzüne çirkinlik vermiyor. Bilâkis yakışıyor bile! diye güzel kadını müdafaa edyiordu.

O, biraz küçük, fakat çok parlak gözlerinin tatlı bakışlarını yakınındaki masalarda dolaştırarak, başının zarif hareketleri ile dostlarını selâmlıyordu. Çok geçmeden pırıl pırıl üniforması içinde dimdik yürüyen yüksek boylu ve biraz şişmanca bir albayın yanında beyazlar giymiş karısı ve bir müteahhit karısı olan yakın arkadaşı kocası ile beraber doktorların masasına yaklaştılar.

Şimdi masanın etrafında üçü de ayrı tip, manalı ve çekici üç arkadaş toplanmıştı. Albayın karısı saçlarını yukarıya

kaldırarak geniş alnını tamamile açıkta bırakmıştı. Gözlerinin yeşili tutuşmuş bir ocak gibi renk renk ışıltılarla yanıyordu. Ayrı ayrı tetkik edildiği zaman belki de orta güzellikte olan genç kadın konuşmağa, bilhassa karşısındakinin gözlerinin içine bakmağa başlayınca şayanı hayret bir şekilde güzelleşiyordu.

Müteahhidin karısı yuvarlak yüzlü, çok iri siyah gözlü, ince, uzun ve çok koyu karakaşlı, küçücük ağızlı ve simsiyah saçlı, çok genç bir kadındı. Gayet geniş omuzlu ve pek uzun boylu kocasının yanında yürür, kollarında dansederken bin bir emekle meydana gelmiş bir bibloyu, bir minyatürü andırıyordu. O da beyaz satenden, uzun etekli bir tuvalet giymişti. Siyah saçlarının arasında pırıl pırıl taşlardan bir akar su şeklinde band vardı.

Tam bir neşe içinde konuşuyorlar, etrafları ile hiç alâkadar görünmiyorlardı. Bu aralık kapının önünde, memleketin en güzel kadınlarından biri olan Âfet hanımefendinin yanında, ince, uzun bir hayal şeklinde o göründü. İkisi de siyah saten tuvalet giymişlerdi. Âfet, mavi renkli iri bir çiçekle tuvaletinin siyahlığını tadil etmişti. Kumral saçları pek itinalı dalgalarla güzel başını nefis bir bukete benzetmişti. Yeşil enginde binbir renk kaynayan lâcivert çimgılı gözleri, pürüzsüz pembe yüzüne özenilerek yerleştirilmiş iki eşsiz zümrüdü hatırlatıyordu. Lâme iskarpinleri içinde dolgun vücuduna nazaran çok küçük olan ayakları şaşırmıyan bir sadelikle ilerliyordu.

Orta boylu, zayıf, kemikli yüzlü, muaşeret kaidelerine pek vâkıf kocası ile Nahidenin babası biraz arkalarında yürüyorlardı.

Nahidenin göğsü yine sımsıkı kapalı idi. Arkası örgüden çapraz bir bantla tutturulduğu için yine mat renkli sırtı görünüyordu.

Dirseklerine kadar uzun siyah eldivenler giymişti. Saçlarını, yandan iri bir siyah gülle tutturmuştu. Çiçeğin şöyle gelişigüzel iliştirilivermiş gibi görünüşü, bu kadın başına başka iklimlerin manasını, belki de biraz İspanyol kadınlarının ihtirasını veriyordu. Fakat yüzüne bakılınca düzgün alnı, masum çizgili yüzü ve şeytanî bir gülüş gizliyen dudakları onu birden ilâhileştiriveriyordu. Bir kaç masadan davet edildiler. Nahidenin her adımında, bir çok kalbe basıp geçen bir kudret vardı. Ağır ağır, beğenildiğinden, sevildiğinden, salonun en üstünlerinden biri olduğundan emin, sağına soluna selâmlar vererek arkadaşı ile beraber masaya yerleşti. Babası ve arkadaşı ile konuşurken gözlerinin derinlerinde sonsuz sevgi pırıltıları çakıp sönüyor; dudakları en yumuşak çizgilerle hareket ederek gayet tatlı ve cana yakın şeyler söylediği anlaşılıyordu.

Sermet, boğazına bir şeyler tıkandığını, renginin solduğunu, konuşmak için ağzını açacak olsa titriyen sesi ile birşey söylemeğe muvaffak olamıyacağını hissediyordu. Yanında oturan arkadaşı, salondaki muhtelit gruplarla alâkadar olduğu için, onun ne hale girdiğini pek fark etmiş görünmiyordu.

Baloda, Sermedin bir zamanlar o kadar ehemmiyet verdiği, içlerinden biri ile belki bir gün evlenmeğe muvaffak olacağını sandığı kızlar da vardı. Yıldız beline kadar gayet dar, belinden aşağı alabildiğine geniş ve kabarık pembe taftadan bir tuvalet giymişti. Genç, dik göğsü, düzgün beyaz kolları, sempatik hareketleri bir çok gencin bakışlarını üstüne çekiyordu. Altın renkli saçlarını kalın bir örgü halinde başının üstüne dolamış, kulaklarının arkasından ensesini boydan boya küçük buklelerle kapamıştı. Başı, arkadan bakıldığı zaman, iri bir kaysı gülünü andırıyordu. Önden kalın örgüsü yüzüne ihtiraslı bir kadın ifadesi veriyor, küçük pembe kulaklarını iki damla gözyaşı gibi bir çift inci küpe öpüyordu. Durmadan dansediyordu. Genç subayların bir çoğu, ayın etrafında dolanan hâle gibi etrafını sarmışlardı. Dururken narin bir bibloyu, dansederken yaldızı ellerde kalacakmış gibi esirî görünen bir kelebeği andırıyordu.

Sermet, ötekine bakmamak için, bir çok bakışları üstünde toplıyan minyon kıza bakıyordu. Oya kalabalık bir öğretmen grubu içinde oturuyordu. Giyinişi şatafatlı değildi. Bu gece biraz durgundu. Yanıbaşındaki masada ailesi ile oturan Vacideye dönerek arasıra onunla konuşuyordu.

Sermet bir zamanlar beğenmiş, hattâ bir gün belki de seveceğini ummuş olduğu kızlara baktıkça ağlamak istiyordu. Onlardan birine bağlanmış olsaydı şimdi böyle, dünyanın en taşınmaz yükünü sırtına almış gibi yorgun ve bezgin bir köşeye sinmiyecekti. Dümdüz bir akışı olan hayatını meş'um bir tesadüfle bulandırmış, pek vakitsiz hayatı kendine zindan etmişti.

Şimdi herkes, hoş, zarif, güzel ve sempatik her genç kız onun, yanında sönük kalmaktan kendilerini kurtaramıyorlardı. Bunun niçin böyle olduğunu her zamanki gibi yine düşünüyordu. Sevdiği, bu defa yürekten sevdiği, hakikî aşkın ne demek olduğunu tanıdığı için mi böyle idi? Nahidede gördüğü harikulâdelik nereden geliyordu? Etrafına dikkat ediyordu. Masalarının yanında gittikçe genişliyen halkalardaki erkeklerin bir çoğu onunla alâkadardı. Ona bir selâm verebilmek, tatlı bakışlı gözlerini bir defacık yüzlerinde hissetmek için, dikkatlerini son haddine kadar onun başında toplıyanlar göze çarpıyordu.

Galip bey, tanınmış bir avukat olan balo komiseri ile hararetli hararetli konuşuyordu. Nahide ile Âfet az konuşuyorlardı. Fakat arada bir başlarını yekdiğerine çevirdikleri zaman, kendilerine bir çok şey ifade ettiği belli olan bakışlarla anlaşıveriyorlardı. Nahide kumral arkadaşına bakar ve bir şey söylerken masum bir çocuk, nazlı, narin bir genç kız manasını alıyordu. Genç arkadaşını sevdiği kadar saydığı da aşikârdı.

Mahir, karşılarındaki masa ile pek fazla alâkadar olan arkadaşına, salonda toplanan grupları ayrı ayrı tanıtmak istiyordu:

— İlerdeki masaya dikkat et Sermet. Oksijenle sarartılmış saçlarını iri buklelerle başında toplıyan şu sarışın kadına bak. Yanındaki incecik kızın annesidir. Doğrusu çok zarif giyiniyor. Hoşsohbet olduğu belli. Çünkü masası daima kalabalıktır. Yalnız, dansa kalktığı zaman siniri tutar. Müthiş gülmeğe başlar; o kadar ki kavalyesini ortada bırakıp kaçmak mecburiyetinde kalır. Şimdi sen de görürsün ya.

— Kızın yüzü çok güzel. Su kıyılarında açan çiçekler gibi. Lâkin pek zayıf.

— Elbet zayıf olacak. Hangi toplantıya gelsem onu da görüyorum. Geç vakitlere kadar uykusuz kalır, durmadan dans ederse tabiî böyle olur.

— Kabahat ailesinde, getirmesinler.

— Bizde buna, maalesef bir çok aile dikkat etmiyor. Bana kalırsa bu kız henüz bir Orta Okul talebesidir.

— Talebe olsa baloya gelemez.

— Talebe olmasa da o çağda ya, sen ona bak. Vakitsiz sosyeteye atılmış demektir. Lâkin Mahir beni dedikoduya alıştırıyorsun. Niçin bize ait olmıyan şeylere burnumuzu sokuyoruz?

— Öteki masadan biraz alâkanı kesesin diye. Yanındaki masalara bir baksana. Demindenberi sana dikkat ediyorlar. Nahideye yiyecek gibi baktığının farkında olmadılar mı sanıyorsun?

— Tabiî. Aralarındaki genç kızları bırakıp bir genç kadınla alâkadar olmak günahtır da ondan.

— Elinden gelse dört tarafa duvar çekeceksin. Maamafih mazursun. Âşık, âlemi kör sanırmış. Ama ortada fol yok, yumurta yok.

— Belki bir gün çok şey olacak!

— Arkası var —

Yakacık Mektupları

Mahmut Yesarinin Yakacık Sanatoryomunda yazdığı hat ralar ve hakikî hayattan alınmış hikâyeler, (Çığır kütüpanesi) taraf.ndan nefis bir şekilde neşredildi.

Fiatı 25 kuruştur.

Bu güzel eseri okuyucularımıza hararetle tavs.ye ederiz.

YARALI KURT

№: 9

YAZAN: **RAGIP ŞEVKİ**

— Hattâ ?..

— Geleceğinizi de biliyordum.

— Ah Mehlika, seni seviyorum. Benim güzel çocuğum, seni sevdiğim için mi beni görmek istemiyorsun? Üç gecedir seni beklediğimi bilmiyor musun?

— Biliyorum.

— Nereden biliyorsun? Bıraktığın güllerin yok oluşundan mı?

— Bırakın, ağlamak istiyorum. Susun, böylece susun!..

Mehlika omuzlarını büzerek başını ve vücudunu göğsüme soktu, yumuk ellerini de kaldırarak avuçlarını göğsüme bastırdı.

— Hiç konuşmıyacak mıyız Mehlika?.

— Hayır..

— Hep böyle mi duracağız?.

— Yalvarırım!..

Sustum, Mehlikanın sesi titrek ve yumuşaktı. Bir çocuk gibi, özlediği hasret kaldığı bir oyuncağa kavşmuş minimini bir kız çocuğu gibi göğsümün üzerinde öylece sessiz, sakin, mes'ut ve bahtiyar duruyor. Arasıra avuçlarını göğsüme bastırıyor, ellerini ve başını oynatıyor, biraz daha çok, biraz daha sıcak olarak göğsüme ve boynuma sokuluyor..

Deniz uzaklardan mağmum seslerle sahile yüklenip uzaklaşıyor ve bahçelerden bülbül sesleri geliyor..

Bir elimle Mehlikanın küçük, ipek gibi parlak, siyah saçlarını okşuyor ve vücuduma verdiği sıcaklığa, tatlı ağırlığa kendimi alıştırmağa çalışıyorum. Burnuma öyle güzel bir kadın kokusu yükseliyor ki, boşta kalan elimle onun yuvarlak omuzunu tutuyor ne vücudunu göğsüme daha çok yaklaştırmak için s k.yorum.

Mehlika şimdi belki henüz on dokuzunda... Bir yıllık evlilik ona o kadar büyük ıstırap vermişti ki, acılarını dindirmek, insanların nankörlüklerinden uzak kalmak, kendisini, kendi âleminin manastırına kapamak için belki çektiği ıstıraptan çok daha fazlasını çekmiş, kuvvetli bir irade ile her şeye karşı daima bigâne ve kayıtsız kalmıştı. Fakat bu mücadelede onda yalnız zahirî bir kuvvet vardı. İç âleminin bütün hassasiyeti, daha canlı olarak duruyordu. En ufak bir hadise onu böyle, bir anda zebun, âciz, kuvvetsiz bir hale getiriyordu.

Artık hıçkırıkları durmuştu. Sessizce ve rahat nefesler alarak göğsüme sokuluyor. Vücudunu biraz daha kaldırıyor ve başını boynuma doğru yükseltiyor. O kadar ki, bir aralık sıcak nefeslerini boynumun cildi üzerinde duydum ve omuzları üzerinde gezinen kollarımla onu büsbütün sardım:

— Seni seviyorum Mehlika!

— . . . . . .

— Ah, bilsem ki, sen de beni biraz olsun seviyorsun, o kadar bahtiyar olacağım ki Mehlika?

— . . . . . .

— Niçin susuyorsun Mehlika? Söylesene...

— Ah... Sen... Görmiyor musun, artık senin elinde esirim...

— Mehlika, sevgilim, benim güzel sevgilim!..

— Artık oyuncağın gibiyim.. Ben seninle mücadele edemem.. Ah, ben halâ kuvvetsiz, zavallı bir genç kızım. Yaşayan yalnız kalbim.,. Üç gecedir seni unutamadım.. Sanki yıllar oldu ki, seni seviyorum. Her gece ağladım, her gece sabaha kadar seni bekledim.. Ah Süleyman bey.. Beni bırakmıyacaksınız değil mi?

— Fakat niçin bırakacağım, Mehlika?. İşte görüyorsun ki, yanımdasın, kollarım arasındasın. Allaha yalvaralım ki, hep böyle yanyana kalalım.

Mehlika başını geriye atarak gözlerini yüzüme dikti, şakaklarıma, dudaklarıma, burnuma, çeneme ayrı ayrı, sevgi ile baktı, sonra yüzünü yüzüme yaklaştırdı. Sıcak nefesleri yüzümde dolaştı:

— Artık senden korkmıyorum. Çekinmiyorum, sıkılmıyorum. Her şeyi göze aldım. Seni seviyorum Süleyman, dedi.

Nemli, az kalın dudakları, nefes gibi, yüzümde dolaştı, vücudunu daha çok yükselterek kollarını boynuma doladı ve tekrarladı:

— Seni seviyorum!...

— 3 —

> Ve yılan Havvaya dedi: Bu ağacın meyvasını yerseniz katiyen ölmezsiniz. Çünkü Allah bilir ki ondan yediğiniz gün gözleriniz açılacak ve iyiyi ve kötüyü bilerek Allah gibi olacaksınız. Ve kadın ağacın meyvasından aldı ve yedi. Ve kendisile beraber kocasına da verdi.
>
> O da yedi. İkisinin de gözleri açıldı ve kendilerinin çıplak olduklarını bildiler.
>
> *(Tevrat: Tekvim 3)*

Sevmek ne güzel şeydir, yarabbi.. Sevmek ömrümüzü ne çok uzatıyor, sevmek bizi ne çok canlandırıyor. Sevince, yaşımız biranda düşüyor, bazen çocuklaşıyoruz, bazen manasızlaşıyoruz. Fakat yeryüzünde mananın yorucu bir güzelliği vardır. O kadar.. Ya bu manadan kurtulan insan, ne rahat, ne serazat yaşar. Şimdi ben de öyleyim. Artık kalbimde herkesin gözü değil.

Bir tek kadının gözü var. Bu kadın da bir çocuk kadar âciz, zayıf ve kuvvetsiz.. Onunla bir arada geçirdiğim saatler içinde insan olduğumu, yaşadığımı, ıstırap dolu günlerin peşinde

sürüklendiğimi unutuyorum. Mehlika, bütün kudretile seviyor ve bütün kalbini bana verdi.

Fakat anlamıyorum, ben bir tuhaf insanım ki, arkamda bıraktığım şeylerin hepsini, bütün güzellikleri, bütün kuvvetleri ve canlı hatıralarile unutuyorum. Niçin? Bu, bende fena bir hastalık mıdır?. Şimdi gözlerim önünde bir çok kadınlar canlanıyor ki, artık isimlerini bile unuttum. Karşı karşıya gelsek, sadece onu kollarım arasına aldığımı hatırlıyacağım. Amma, nerede, ne vakit, kimdir? Bunları bilmiyorum

Uzun uzun düşünüyorum. Günler, aylar, seneler birbiri ardı sıra, birer sis perdesi halinde açılıyor. Sarı ve siyah saçlar, mavi ve siyah gözler, bir çok kumrallar, esmerler, uzunlar, kısalar, mağmum ve şen çehreler hatırlıyorum. Fakat ben asırlar geçirmedim ki, bu kadar çok, bu kadar değişik kadınları gönlüme yerleştirebileyim. Gençlik rüyalarımla başlıyan bu panorama bir çok yerlerinden kopmuş bir filme benziyor. Ne zaman bu filmi seyretmeğe çalışsam, kısa bir kaç parçadan sonra birdenbire her şeyi kaybediyorum, göremiyorum.

Zavallı Asyalı Don Juan... Sanırım ki, bundan sonra uslu bir kediye döneceksin. Sanırım ki, tırnaklarını da söktüler... Artık önündeki ava atılmaktan bile çekineceksin..

Dün gece Mehlika, yine başını boynuma sokarak:

— Yeniden dünyaya gelmiş kadar bahtiyarım Süleyman.. Yaşamağa ve sevmeğe doyamıyorum. Bütün âlem, seni sevdiğimi, senin kolların arasında çırpındığımı bilseler bile, korkmıyacağım. Sen bana her şeyi, yeni baştan sevmek arzusunu öğrettin! dedi.

Bazen onu kucağıma alarak, asma dallarından bahçeye indiriyorum. Mayıs çiçekleri ile dolu olan bahçenin yeşillikleri arasında dolaşıyoruz. Bazen ikimiz de çimenler üstüne uzanarak başbaşa sevişiyoruz. Mehlika, başını uzatarak dudaklarını yüzümde gezdiriyor ve sıcak nefeslerini yer yer, çehremin her tarafında dolaştırarak, gözleri kapalı, bahtiyar ve yarı baygın mırıldanıyor:

— Süleyman, seni seviyorum, seni herşeyden çok seviyorum, seni dünya kadar seviyorum! diyor.

Bazı geceler, onun yatağının başı ucunda oturarak gözlerimi, yüzünde gezdiriyorum. Kollarını alabildiğine açarak, vücudunu kaldırıyor ve başımı göğsüne çekiyor.

— Sevgilim!.. Sevgilim!. diye mırıldanıyor...

Sıcak ve yumuşak göğsü üstünde tuttuğu başımı avuçları içine alarak, parmaklarile saçlarımı kıvırıyor, çok uzaklardan gelen bir sesle diyor ki:

— Ninem bana bir eski masal anlatmıştı: Adem ile Havvanın masalını... Ah, Süleyman, dinle bak, bu masal bizim aşkımıza ne kadar çok benziyor.

Ve bana bu masalı, ağır bir tonla kelimeleri birer birer çiğneyerek anlatıyor: Derelerin, ırmakların aktığı ve çiçeklerin bin bir koku ile açıldığı ve kuşların daldan dala uçdukları bu mevhum âlemde, cennette Âdemin tunç vücudu, Havvanın fidan gibi boyu ile dolaştıklarını, gümüş sularda yıkandıklarını, leylâklar altında kalplerinin, manasını anlıyamadıkları çarpıntılarını dinleye dinlaye düşündüklerini anlatıyor.

— Ve birgün diyor, Âdem, Havvayı, aydan daha parlak vücudile bir ağaca uzanır buldu. Bu ağaçta, Allahın Âdemle Havvaya yemelerini yasak ettiği memnu meyvalar vardı. Âdem: "dur, koparma!„ diye koştu ve kolları ile Havvanın belini kaptı. Fakat Havva gülerek başını çevirdiği zaman, ağzında bir parçası koparılmış ve yenmiş meyva vardı. Âdem, dehşetle: "Ne yaptın, yedin mi?„ dedi. Havva Âdemin kolları arasında kıvrılarak yeniden güldü. Dişleri arasında tuttuğu meyvayı öylece Âdemin ağzına uzattı: "Ye, dedi, bak! O kadar tatlı ki...„ Âdem: 'Hayır, yemem!„ diye cevap verdi. Havva başını biraz daha uzatarak: "Ye, ye!„ diye ısrar etti. Âdem başını sallıyor, istemiyor, kolları arasında tuttuğu Havvayı yere atıp kaçmak arzusunu duyuyor, fakat bütün ısrarlarına rağmen gözlerini Havvanın bembeyaz dişleri arasında tuttuğu meyvadan ayırmıyor!..

Başımı Mehlikanın göğsünden ağır ağır kaldırarak:

— Sonra, ya sonra? diye gülüyorum.

Mehlika saçlarımı parça parça çekiyor, tatlı bir sesle:

— Ve Allah onları cennetten kovuyor! diyor...

— Peki, biz onlara niçin benziyoruz Mehlika?

— Bu sefer iğfal eden kadın değil, erkek Süleyman.. Yani ben değil, sen.. Onlar gibi biz de sevişiyoruz. Onlar gibi biz de..

— Kovulmadık amma!..

— ... Ah... Korkuyorum. Belki bu da olacak.

— Deli kızım, böyle şeyleri düşünmek seni çirkinleştiriyor.

— Ah Süleyman, seni o kadar çok seviyorum ki, böyle birşey olsa da, bana tesir etmiyecek.

***

Mehlika bir gece bana bir mektup uzattı:

— Şu mektubu oku! dedi.

Penbe bir kâğıt üzerine ince ince yazılmış olan bu mektuba ve Mehlikanın yüzüne hayretle bakarak:

— Fakat, bu bir kadın mektubu! dedim.

— Evet, kadın mektubu... Yazan da Mehpare... Fakat sen de bana kime yazılabileceğini düşünüp söyliyebilecek misin?.

— Dur, okuyayım!

"Sevgilim,

"Çok betbahtım, geceleri başımı yastığa gömerek hıçkıra hıçkıra ağlıyorum. Benim büyük gururum, artık yavaş yavaş küçülüp yokolmağa başladı. Bir gün sana koşmaktan, ayaklarına düşmekten korkuyorum. Belki de bu olacak, fakat seni o kadar çok seviyorum ki...

Bir gece, yüzüme bakarken ve bana: "Mehpare hanım, ne düşünüyorsunuz?„ derken, gözlerimdeki zavallılığa dikkat etmediniz mi? Gözlerimin içinde kendi gölgenizi görmediniz mi? Ah, o dakikada boynum nasıl büküldü, önüme nasıl baktım ve size nasıl cevap verdim„.

Akşamları Boğaza sislerle beraber gönlüme de büyük bir hüzün çöküyor. İskeleyi gören bir ağaçlık altında sizin gelmenizi, gözlüyorum. Vapur, küçük iskeleye yanaşırken kalbim yerinde duramıyacak kadar çarpıyor ve siz, elinizde gazetelerle görünür görünmez, ölecek gibi oluyorum. Bütün yol uzayışınca size bakıyorum. Kıpkırmızı fesinizin rengi gözlerime vuruyor. Sizi her gün daha güzel, daha erkek, daha canlı buluyorum.

"Üç gün evvel bana vapurda "nasılsınız Mehpare hanım?„ diye fısıldadığınız zaman, heyecandan bayılacak gibi oldum. Elinizdeki fondan kutusunu bana uzattınız: "Sizin gibi küçücük bir hediye! Yerken beni hatırlarsınız!„ dediniz.

Ah, bilir misiniz ki, o güzel fondanlarınızdan bir tekini bile yemedim, yiyemedim. Yemeğe kıyamadım. Çünki, korkuyorum. Sanıyorum ki, onlar biterse, benim küçük ve güzel aşkım da yokolacak..

Hayır, hayır.. Sizi ölünciye kadar seveceğim. Fakat bunu size asla söylemiyeceğim!. Bu beni öldürür! öldürür!„

Başımı kaldırarak Mehlikaya baktım!

— Sonra?

— Sonrası bu? Mehpare birini seviyor.

— Fondan kutusunu buldun mu?.

— Evet... Konsoluna kilitlemiş. Fakat almadım..

— . . . . . .

— Sevdiği adamı tahmin edebilir misin?..

— Arkası var —

No. 16

Monti onu kendisine çektiği vakit bu erkek kollarının arasında bulunmaktan büyük bir haz duyarak bir çocuk gibi ılık göğsüne sokuldu. Onun, saçlarını okşayarak kendisine: «Çocuğum.. sevgili yavrum..» diye hitap etmesi kalbine tatlı bir hüzün vermişti.

— Eğer benim hakikî yaşımı bilse, genç bir adam karşısında bana «Büyükanne» diye hitap etse, dudaklarından böyle sözler çıkar mıydı onun?

Hayır, bu korkunç bir rüyadan başka birşey değildir. Ben halâ gencim....

Kollarını onun boynuna dolayarak yanaklarının hafif kokusunu içine aldı. Gözleri kapanmış, burun delikleri genişlemişti.

— Çok ağırım Aldo.. Beni bırakınız.. Sizi yoruyorum.

— Bir kuş kadar hafifsiniz!

— Aldo, beni her zaman sevecek misiniz?

— Başka zaman istikbalden behsetmek istemiyordunuz sevgilim?

— Evet.. Çünkü bu korkuç birşeydir. Fakat şimdi gözlerinizi kapayarak bana samimiyetle cevap veriniz: Sualim fevkalâde ciddîdir: ihtiyarladığım vakit te beni sevecek misiniz?

— İkimizin birlikte ihtiyarlıyacağımızı unutuyorsunuz. Aşağı yukarı aynı yaşta değil miyiz?

— İhtiyarlamaktan ne kadar korktuğumu bilseniz!

— Sevgili Gladis, siz genç ve güzelsiniz.

— Hayır, hayır, bu yalandır; ben ihtiyar bir kadınım.

Sesi boğuk çıkıyordu.

— Bu dakikada küçük bir çocuk kadar mantıksızsınız yavrum.

— Bir kadın kaç yaşına kadar erkeklerde arzu uyandırabilir?

— Bu ne tuhaf sual... Güzel olduğu kadar... Tam bir kabın olmakta devam ettiği kadar.. Elli, elli beş yaşına kadar... Görüyorsunuz ya, önümüzde daha çok senelerimiz var.. Bütün bir ömür..

Gladis; bir aksiseda gibi tekrarladı:

— Bütün bir ömür...

— Beni dinlerseniz, o zaman biz eski bir kari koca oluruz.. Saçlarımız birlikte ağarır... Bu, o kadar müthiş birşey mi?

— O vakit aşk bitecek değil mi?

— Hayır... Onun yerine başka bir aşk kaim olacak... Sedece bu... Çocuk gibi konuşuyorsunuz Gladis.

— Gençken, ihtiyarladığım zaman kendimi öldürmeği yemin etmiştim. Bunu yapmalıydım.

Âşıkının söylediği müşfik ve şakacı sözleri işitmiyordu. Gözlerini kapamış, yüzünü onun koluna dayamıştı. Birdenbire hıçkırmağa başladı:

— Aldo çok bedbahtım...

— Niçin sevgilim? Bunun sebebini bana söylerseniz belki size yardım ederim. Bana emniyetiniz yok mu? Sizin dostunuz değil miyim ben?

Çok ince ve narin görünen bir kadından umulmıyacak kadar kuvvetle âşıkını kolları arasında sıktı.

— Hayır, hayır.. benim dostum değil.. benim âşıkım.. dünyada en çok sevdiğimsin sen.. Söylediklerime ehemmiyet verme! Bütün gün gülünç bazı aksiliklerle çırpındım. Bir esvabım bozuldu, bir bileziğim kayboldu.. bunun için keyfim kaçtı...

— Çok şımarıksın.. bu dünya için çok şımarık bir çocuksun sevgilim.

— Benimle alay ediyorsun ama benim de başımdan felâket geçti..

— Bana bunları hiç anlatmıyorsun.

— Ne lüzumu var? Aldo bu gece seni salıvermiyeceğim.

Genç adam gülerek omuzlarını kaldırdı:

— Nasıl istersen...

Monti uyuduktan sonra Gladis onun yanına uzandı fakat uyuyamıyordu. Yavaşça kalkarak içeriki odaya gitti. Şimdi soğuktan titriyordu, bir duvardan ötekine dönerek: «Dünyada kimsem yok.. kimsem...» diye inledi ve gözlerinden yaşlar akarken, parmaklarını uğuşturarak kocasını çağırdı:

— Dik niçin gittin sen?

Fakat o, çoktan ölmüş ve topraklar altında yokolmuştu. Ondan sonraki âşıklarından Mark ta ölmüş, Jorj harpten dönmemişti. Yalnız bir tanesi sağdı. Amcasının kızının kocası Klot... Ve bu çocuk, bu meçhul çocuk onların ikisinin torunuydu.

Eline bir kâğıt aldı ve içeriki odada uyuyan Montinin nefeslerini dinliyerek yazmağa başladı:

«İmdadıma koşunuz... Sizi çağırdığımı hayret etmeyiniz... Şüphesiz ki beni unutmuşsunuz siz; fakat benim dünyada sizden başka kimsem yoktur. Etrafımda herkes öldü.. dünyada yapyalnızım. Bazı dakikalarım oluyor ki kendimi sağlığımda diri diri bir kuyuya, bir yalnızlık uçurumuna gömülmüş zannediyorum. Benim nasıl bir kadın olduğumu ancak siz hatırlıyorsunuz. Utanıyorum.. ölesice utanıyorum fakat sizi çağıracak cesareti bulmak istiyorum.. sizi.. beni vaktiyle sevmiş olan sizi...»

Bunu yazarken ümütsizlikle düşünüyordu:

— O beni unutmuştur. Artık ihtiyar ve dünyadan uzaktadır. Bense halâ cehennemde yanıyorum. O, sükûnet bulmuş, herşeyden uzaklaşmış ve ihtiyarlamıştır. Beni anlıyabilecek mi?

Ah, son güne kadar cehennemde yanmayı kendim istedim, ihtiyarlığın sulh ve sükûnunu reddettim; fakat bunu tamir edeceğim, o çocuktan af diliyeceğim. Onun için bir annenin yapacağı herşeyi yapacağım, Mari Terezin yapacağı herşeyi...

Fakat o, sesini çıkarmasın; Aldo birşeyden haberdar olmasın!

Sabahleyin bu mektubu çekmecesine koydu, fakat hiçbir zaman göndermedi.

XVII

Ertesi günü, her çeyrek saatta bir telefon çaldı. Bernar birşey söylemiyor, yalnız hizmetçinin sesini duyunca telefonu kapatıyordu. Nihayet Gladis makineyi yatak odasına götürerek cevap verdi:

— Benim Bernar, ne istiyorsunuz?

— Allo... Siz misiniz büyükanne?

— Size dün bin frank vermiştim, bir iki gün beni rahat bırakmaz mısınız?

— Siz, aramızdaki bütün hesapları kapatmak için bu parayı verdiğinizi mi sanıyordunuz?

— Ne istediğinizi bana açıkça söyleyiniz.

— Telefonda mı?

İçeriki odada bir gürültü olmuştu. Gladis titrek bir sesle:

— Hayır.. hayır... dedi. Ben sizi çağırırım.

— Hayır.. Geliniz...

— Gelemem.

— Nasıl isterseniz... Yalnız size sırası gelmişken şunu soracağım. Müstakbel büyük babamın ismi Kont Monti'dir değil mi?

Gladis büyük bir iç sıkıntısıyle:

— Beni dinleyiniz... dedi. Siz tehlikeli bir oyun oynuyorsunuz. Yaptığınız bir nevi şantajdır.

— Bunun tamamile müstesna bir şantaj olduğunu siz de biliyorsunuz...

Ertesi gün Gladis onun evine gitti. Alçak ve kirli tavanlı, karanlık, boğucu ve küçük bir odada oturuyordu. Lavabonun mermeri boydan boya çatlak, yatak çarşafları yıpranmış, sarı idi. Pencereye saba bir dantel perde asılmıştı.

Gladis bu manzara karşısında titredi:

— Ne sefil oda bu! İstediğiniz vakit buradan çıkabilirsiniz yavrum.

Bernar ona bakarak güldü:

— Hayır, bana lâzım olan şey bu değildir... Beni anlamıyorsunuz. Sizi temin ederim ki beni anlamıyorsunuz..

Masanın üzerinde ve yerde birçok kitaplar vardı. Yatak üzerine dolu bir tabak portakal konmuştu.

— Benden ne istiyorsunuz? Maziyi ancak elimden geldiği kadar tamir edebilirim, fakat...

Gladis susmuş, onun sözünü kesmesini beklemişti. Fakat genç adam dikkatle ona bakıyordu.

— Söyleyiniz madam.. Sizi dinliyorum. Oturmak istemez misiniz?

Mihanikî bir hareketle itaat etti. Fakat ellerinin titrediğini gördüğü için bunları kürkünün altına gizledi:

— Niçin rezalet çıkarmak istiyorsunuz?

— Beni anlamıyorsunuz Bayan... Benim, mevcut olmıyan haklarımı isbat etmek arzusunda olduğumu zannediyorsunuz; halbuki ben gayri meşru bir çocuk olduğum cihetle size karşı bir hak iddia edemiyeceğimi biliyorum. Mesele bu değildir; ben yalnız, sizin hayatınızdaki mevcudiyetimi isbat etmek, sizin mükemmel rahatınızı bozmak ihtiyacını hissediyorum. İşte aynaya bakınız; bu dakikada dünkü kadına benziyor musunuz? Dün sokakta sizi takip eden meçhul genci o kadar sevimli bir tarzda kabul eden kadına...

Bu dakikada hakikî yaşınızı gösteriyorsunuz aziz büyükannem. Buna kızmayınız, beni inkâr etmeyiniz. Netice sizin etinizden, sizin kanınızdan doğmayım.. Nis mezarlığında kendisine fevkalâde muhteşem beyaz mermer bir kabir yaptırmakla çok sevdiğinizi isbat etmek istediğiniz kızınızın biricik hatırasıyım. Bu kabri gidip gördüm.. Karmeni de gördüm ve annemin, onu baş ucunda görmektense ölmeyi tercih etmesine hak verdim...

— Sizi kim büyüttü? Jan mı?

— Hayır... Sizin yanınızdan ayrıldıktan sonra o hem kendisini, hem de beni geçindirmek için çalışmağa gitmiş ve beni akrabasından bir ahçı kadına vermişti. Bu kadın Marten isminde aptal ve namuslu bir metr dotel ile yaşıyordu. Bu adam beni kendisine evlât edinerek ismini taşımama müsaade etti. Bu isim çok parlak değilse de namuslu bir adama aittir. Marten ben çocukken öldü ve beni Janın akrabasından olan o ahçı kadın büyüttü. Kendisine ana derdim.

Gladis yüzünü elleriyle kapamıştı.

— Onlar size herşeyi anlattılar mı?

Bernar cevap vermeden omuzlarını kaldırdı.

Bu iki kadın, onun doğduğu geceye ait en ufak teferruatı bile unutmak şöyle dursun, zenginlerin yanındayken şahit oldukları fevkalâde vak'ayı hatırından çıkaramıyan bütün fakir insanlar gibi bir düzüye ondan bahsediyorlardı.

İlk zamanları, konuşmak için, çocuğun yanından çekilirlerdi. Fakat o, parça parça işittiği sözleri, iki kadının manalı iç çekişlerini ve bakışlarını birbirine eklemek ve bundan bir mana çıkarmak için muhayyelesinin ve zekâsının bütün kuvvetini sarfetmişti.

Yavaş yavaş, doğduğu gecenin hatıraları, Mari Terezin ölümü, Gladisin tarzı hareketi ve ahlâkı onun için çok garip ve cazip bir mahiyet almışlardı. Geceleri, onu Bert'in yatağına yatırdıktan sonra iki kadın yemek odasında sobanın başına geçerek ellerindeki örgüyü işler ve bıkmadan, usanmadan bu vak'adan bahsederlerdi.

Yarı açık kapıdan çocuk, Bert'in üç köşe siyah bir şala sarılı eğik omuzlarını, beyaz saçlarının arasına geçirilmiş madeni şişi görüyordu.

Jan, küçüğün gömleklerini, kadife pantolonlarını tamir ediyordu. Bernar Janın hikâyesini dinliyerek uyur ve hattâ rüyasında bile onlarla uğraşırdı. Hele muayyen cümleler her akşam o kadar aynı sözlerle tekrarlanırdı ki Bernar bunları ezberden söyleyebilirdi:

— Ne sefalet! Altın içinde yüzen bu evde, şu küçüğün arkasına giydirilecek bir gömlek bile yoktu... Büyükannesi, zavallı matmazelin kabri için yüzbin frank sarf etti. Harpten evvelki kıymette yüzbin frank... ve kendi etinden ve kanından olan bu çocuk, onun haberi olmaksızın ölebilirdi!

Bernar uykusunu açmak için gözlerini uğuşturur ve bu sözleri büyük bir ateşle dinliyerek kalbinde boğuk ve karmakarışık bir kin duyardı. Bu kin onun hayatına acı fakat sevimli bir tat veriyordu.

Şimdi de soğuk bir merakla, karşısında hareketsiz duran ve titriyen Gladis'e bakıyordu.

— Benden ne istiyorsunuz?

Gülümsiyerek cevap verdi:

— Bundan bir başka gün bahsedeceğiz. Bu günlük sizden birşey istemiyeceğim. Bu gün yalnız sizi görmek ve sizinle konuşmak istedim.

— Ben tekrar buraya gelmiyeceğim.

— Geleceksiniz... Size işaret ettiğim vakit hemen geleceksiniz...

— Hayır...

— Hayır mı? Şimdi bu dakikada da gitmeyi düşünüyorsunuz elbete... Kendi kendinize: «Ben zenginim.. istersem dünyanın öteki ucuna gidebilirim... Bu sefil çapkın beni takip edemez...» diyorsunuz; fakat Kont Montinin arkasından bir de mektup gideceğini biliyor musunuz?

Kadın cevap vermedi. Onun yüzünde kızının çizgilerini arıyordu, onda kendi kanından hiçbir şey bulamıyordu, Bernarın sesi bir kadınınki gibi tatlıydı, fakat gülüşü sertti.

İçini çekerek düşündü:

— Birkaç sene, belki de birkaç ay sonra hakikî ihtiyarlık, sükûn ve feragatten ibaret olan ihtiyarlık gelecek. birgün gelecek ki aşktan usanacağım ve o zaman kendi varlığımdan doğan kızım öldüğü cihetle, belki de bu çocukla beraber yaşıyacağım. Bir evim olacak.. orada istirahat edeceğim.

Çok kabahat işledim.. fakat...

Buna da, kendi içinden bir mazeret buluyordu:

— Genç ve çok güzeldim.. hayat, erkekler, dünya ve aşk beni şımartmıştı.

Karşısındaki çocuğa bütün bu sözleri söylemek istiyordu; fakat onun çirkin sarı yüzü, açık renk gözlerinin derinliklerinde parlıyan zekâ ateşi bu sözleri dudaklarında durduruyordu.

Bir defa daha bu sefil talebe odasına, ipleri çıkmış halıya ve masanın üzerindeki kadın resmine baktı.

— Arkası var —

Cümhuriyet Devrinde

Denizciliğe Ait Neşriyat

— *Brşı 7 inci sayfada* —

56 — Buhar makineleri: bay Mehmet Abdülkerimin bu eseri bilûmum buhar makinelerinin tarifat ve hesabatına ait malûmatı cami olup 560 sahife yazı ve 500 şekli havidir. 350 kuruştur. 1927 yılında eski harflerle basılmıştır.

57 — Makine dersleri: iki cild olup birinci cildi mütenasip hareketli makinelerden, ikinci cildi turbin makinelerinden bahseden bu eser, 1332 yılında makine subaylarından 5 kişilik bir heyet tarafından yazılmıştır.

58 — Makine bilgisi: makine subaylarından bay Salih Saim Erginer tarafından yazılan bu eser, 250 sahife olup 20 kuruştur. 1932 yılında basılmıştır.

59 — Deniz istim makineleri: bay Kemal Akmen tarafından yazılan bu eser, 184 sahife yazı ve 99 şekli havi olup 65 kuruştur. 1937 de basılmıştır.

60 — Dizel motörleri: bay Kemal Akmen tarafından yazılan bu eser, 173 sahife yazı ve birçok şekilleri havi olup 60 kuruştur. İkinci tabı 1937 dedir.

61 — Deniz ticareti hukuku: bay Mekki Gelenbeg tarafından yazılmış olup 158 sahifedir. 1938 de İktisat Vekâleti Yüksek Deniz Ticaret mektebi neşriyatı arasında basılmıştır.

62 — Kimya: bay Rifat Denlice tarafından yazılmış olup 646 sahifedir. 1938 yılında Yüksek Deniz Ticaret mektebi neşriyatı arasında basılmıştır.

63 — Termodinamik: bay Tevfik Uluhan tarafından yazılmış olup 580 sahifedir. 1938 yılında Yüksek Deniz Ticaret mektebi neşriyatı arasında basılmıştır.

64 — Buhar makineleri: Bay Abdülkerim Aytan tarafından yazılmış olup 759 sahifedir. 1938 yılında Yüksek Deniz Ticaret mektebi neşriyatı arasında basılmıştır.

65 — Kitabülbahriye Büyük Türk amiralı Piri reisin Akdenizin her tarafını en ince tafsilâtına kadar ihtiva eden bu meşhur eser, Türk Tarihi Tetkik cemiyeti tarafından faksimile olarak neşredilmiştir. Baş tarafına Piri reisin hayatı ve eserleri hakkına bir kısım ilâve edilmiştir. 555 sahifedir, 1935 de basılmıştır.

66 — Büyük Türk amiralı Piri reisin meşhur Amerika haritası olup Türk Tarihi Tetkik cemiyeti tarafından faksimile olarak neşredilmiştir. 1930

67 — Boğaziçi: İstanbul Boğazında vapur işletmek imtiyazını haiz olan Şirketi Hayriye 1914 yılında 268 sahife yazı ve birçok resimleri havi olarak bu eseri neşrettiği gibi Cumhuriyet devrinde de Boğaziçi adıyle ayda bir çıkan mecmuayı neşretmiştir. Nushası 10 kuruş olan bu mecmua 28 inci nusha ile 1938 yılında sona erdi.

68 — Türk, Deniz ticareti: İktisat Vekâleti tarafından tab ve neşredilen bu kıymetli eser 106 sahife yazı ile 64 resim ve birçok harita ve grafik ihtiva etmekte olup 1937 yılında neşredilmiştir.

69 — İstanbul limanı: İstanbul Liman Şirketi tarafından tertip edilmiş olup 200 sahife yazı ile birçok resim ve bir kıta renkli haritayı havidir; 1929 yılında basılmıştır.

70 — İstanbul limanı: Ekonomi Bakanlığı neşriyatının 3 üncü sayısını teşkil eden bu eser, 170 sahife olup birçok fotoğraf ve krokileri havidir. 1935 yılında basılmıştır.

71 — Liman gazetesi,

72 — Deniz mecmuası: Türk ticaret kaptan ve makinistler cemiyeti tarafından neşredilen bu aylık resimli mecmuanın 40 ıncı nüshası çıkmıştır. Beherinin fiatı 50 kuruştur.

73 — Deniz mecmuası: Genel kurmay 9 uncu şube tarafından çıkarılan bu mecmua 3 ayda bir çıkar. Birinciteşrin 1938 de 350 numaralı nushası çıkmıştır. Fiatı nüshasına göre 20 ilâ 50 kuruş arasındadır.

Hususi neşriyat arasında şu eserler zikredilebilir.

74 — Türk süel alanında harita ve krokilere verilen değer ve Ali Macar reis atlası: Fevzi Kurtoğlunun bu eserinde, ecdadımızın 15 ve 16 ıncı yüzyıllarda yaptıkları büyük muharebe ve muhasaraların o zaman yapılmış harita ve krokileri gösterilmiştir. 50 sahife yazı ile 14 kıt'a harita ve krokiyi havi olup ayrıca papye kuşe üzerine basılmış, bir tanesi renkli olmak üzere Ali Macar reisin atlası ile birlikte fiatı 2 liradır. 1935 yılında basılmıştır.

75 — Deniz kahramanlarımız: Fevzi Kurtoğlunun ilk tahsil görenler için yazdığı küçük bir eser olup Barbaros, Turgut, Kılıç Ali, Seydi Ali vesair büyük Türk amirallarını hikâye eder. 77 sahife olup 25 kuruştur. Muallim Ahmet Halit kitapevi tarafından 1931 de bastırılmıştır.

76 — Deniz muharebeleri: 1793-1905 Fevzi Kurtoğlunun bu eseri, bu yıllar arasındaki bütün deniz muharebelerini ihtiva eder. 296 sahife yazı ile 43 resim ve 35 krokiyi havidir. Fiatı 2 liradır. 1926 da eski harflerle basılmıştır.

77 — Cihan harbinde deniz muharebeleri ve İskajerak: Fevzi Kurtoğlunun bu eseri, 1914-1918 umumî harbin deniz hareketlerini muhtasar ve toplu bir halde göstermektedir.

78 — Türk donanması ne yaptı: yukarıki kitabın ikinci cildi olup umumî harpte Türk donanmasının yaptığı işleri hikâye eder. İki cildi 243 sahife yazı ve 40 kıt'a resim ve tabloyu havi olup fiatı 2 liradır. 1928 de basılmıştır.

79 — Türklerin deniz muharebeleri;
80 — Barbaros Hayrettin Paşa;
81 — Turgut Reis;
82 — Kılıç Ali Paşa;

Bu dört kitap Fevzi Kurtoğlunun Türklerin deniz muharebeleri adı ile evvelce basılmış olan eserin tadil, resimler ve yazılar ilâvesi suretile meydana gelmiştir. Beher cildi 50 kuruştur.

83 — Baltacı Mehmet Paşa ve Prut muharebesi: Fevzi Kurtoğlunun bu eseri Baltacı Mehmet Paşa ve Katerina arasındaki hadiseyi tetkik ederek bu Türk kumandanına sürülen lekeyi temizlemeğe çalışmaktadır. Deniz matbaasında basılmıştır.

84 — Rehberi imtihan: Amiral Mehmet Ali tarafından yazılmış olan bu eser, kaptan ve kaptan olmak istiyenler için en lüzumlu malûmatı ihtiva etmekte olup 260 sahife yazı ile bir çok resimleri vardır. 100 kuruştur. 1922 yılında ikinci defa basılmıştır.

85 — Yeni gemicilik kitabı: bay Haydarın eseri olup altı cildi 1924 yılında neşredilmiştir. Eski harflerle basılmıştır. 7 inci cilt 1934 yılında basılmış olup 15 kuruştur.

86 — Adalar denizi kılavuzu: 220 sahife olup 1926 de basılmıştır.

87 — Akdeniz kılavuzu: bay Ahmet Rasim tarafından yazılmış olup 15 kuruştur. 330 sayfadır 1926 da basılmıştır.

88 — Karadeniz kılavuzu: bay Ahmet Rasim tarafından yazılmış olup 25 kuruştur. 1931 de basılmıştır.

89 — Marmara denizi kılavuzu: bay Ahmet Rasim tarafından yazılmış olup 25 kuruştur. 1931 de basılmıştır.

90 — Oşinografi: bay Fehmi tarafından yazılan bu eser, 367 sahife olup 1934 de basılmıştır.

Bu eserlerden başka:

91 — Telsiz cep kitabı;
92 — Mesahai bahriye icmali;
93 — Deniz sporculuğu;
94 — Deniz zabitlerine öğütler;
95 — Harp gemileri kataloğu gibi eserler de deniz matbaasında bulunmaktadır.

96 — Yıldızlar atlası: 35 kuruştur. 1931 de basılmıştır.

97 — Deniz Lisesi 1930-1931 mezunları hatıra albümü: 120 kuruştur.

98 — Deniz gedikli mektebi spor albümü; 17 kuruştur:

99 — Kumanda sanatı: 10 kuruştur. 1933 yılında basılmıştır.

100 — Türk seyrisefain idaresi rehberi: bu eserin 1927 de basılan 2 nci yıllığı 304 sahife olup idarenin teşkilâtı ve faaliyeti hakkında kıymetli malûmatı ihtiva eder. Birçok resimleri vardır.

101 — Gelibolu ve yöresi tarihi: Edirne ve yöresi eski eserleri sevenler kurumu yayınlarının 3 üncü numararını teşteşkil eden bu eser, Fevzi Kurtoğlu tarafından yazılmış olup bu, eski Türk tersanesinin bulunduğu Gelibolunun en eski devrinden bugüne kadar tarihini ihtiva eder. 112 sahife yazı ile 46 resim ve 6 krokiyi ihtiva eder. 1938 de basılmış olup 100 kuruştur.

Tiyatro ve Opera Akademisinde Bir Saat

— Başı 11 inci sayfada —

tör, beni, akademiye girmek istiyen talebe zannetmiş de . . . . .

Talebe olmak istemediğimizi anlatınca, gözlerine akseden otoriter bakışların rengi değişti.

Fırsattan istifade, kendilerine akademi hakkında bana malûmat vermelerini rica ettim.

Müstehzi bir gülüşle cevap verdi:

— Akademi hakkında verilecek biç bir malûmat yok.

Sükût etti.

Bu sözün bende uyandırdığı hayreti anlamakta gecikmedi. Ortalığa sinen sükûnetini yine o ihlâl ederek:

— Mektep hakkında havadis şudur: Burası, eskiden Musiki muallim mektebi idi. Bilmem biliyor musunuz? Bu sene bu binayı tamamen tiyatro ve opera akademilerine tahsis ettiler. Musiki muallim mektebi de, Gazi terbiye enstitüsüne gitti.

Ve kat'i bir sesle:

— Mektep hakkındaki havadis budur. Hem akademi hakkında yazı da ne olacak, diye sözünü kesti.

Direktörün bu sözü bana pek acı geldi doğrusu ! . .

Temaşa san'atı, bediî san'atların başında gelir. Aynı zamanda, dışarıda mektebe girmek istiyen talebe ile, girmişleri gördüm. Bu gördüklerim talebe arasında bana, san'atı hakkında istikbal vaadeden pek az kişi olduğu hissini verdi.

Buna da sebep; akademinin gazetelerde fazla yazılmamasıdır. Yeni açılan ve dün olduğu gibi, bugün de aileler arasında fena tanılan tiyatro mesleğine kültürel gençlerin ve aile kızlarının reğ göstermemesi, akademi hakkında sarih malûmata sahip olmamalarındandır. Yevmî gazetelerde bir kaç gün çıkan ilân bu heveskârlara istikbal için ümit verebilir mi, Onların san'at heyecanını tahrik edebilir mi ? . . .

Yıllarca Türk ordusuna binlerce bilgili, cesur Subay yetiştiren Harbiyemizde müdürlük etmiş ve yaşı dolayısile tekaüt olmuş ve tekrar devletin maarif hizmetine alınmış akademi müdürüne düşüncelerimi açacaktım.. Lâkin haklı olarak onu, rahatsız etmek istemedim. Öyle ya, o, ihtiyar ve yorgundu. Hem de kendilerini öyle bir zamanda rahatsız etmiştim ki, mektep yeni açılıyor, imtihanlar ve idare işlerinin mebzuliyeti . . . . .

Opera Kısmında :

İstanbul hukukundan mezun mektebin genç ve kıymetli müdür muavini Bayan Melâhat, bana mektebi gezdirmek misafirperverliğinde bulundular.

Mektep, musiki muallim mektebi için yapılmıştır. Sınıflar ve her talebenin müzik aletile çalışmasına yarayan küçük odaları gezdik. Küçük odalarda piyano ile şarkı söylemeğe çalışan talebeleri dinliyemedim.

Mektebe evvelce girmiş kız ve erkek talebeler arasında hakikaten istikbal için ümit veren yarının san'atkâr namzetleri var.

İçtimaî bünyemizi, güzel lisanımızı sahneye aksettirecek olan bu gençlere ümit, kültür vermeliyiz. Onlara san'atın hür mefhumunu daha müsait hava içinde yaşatmalıyız ki, istikbal için büyük isteklere başvuralım.

Bugün değilse, yarın için bu akademinin Türk kültürünü, Türk içtimaî hayatını enternasyonal bir hale getirecekne en başta inanlardan biri de benim.

Burada çalışan gençlerin hepsinin kalbini çarptıran büyük kuvvet san'at aşkları, san'at heyecanlarıdır.

Koridordan geçerken Ertuğrul Muhsinin talebelerinden Bay Cahiti gördüm. Bu gencin İstanbul Belediyesi şehir tiyatrosunda ümit veren san'at kabiliyetini yakından görmüştüm.

Hattâ onu, Fransızların en büyük aktörlerinden [Louis Jouvet] in talebeliğe davet ettiğini de duymuştum.

❧

Tiyatronun mazisi ne kadar eski olursa, kıymeti âsar bakımından o kadar büyüktür.

Memleketin en büyük ihtiyaçlarından biri de tiyatrodur. Medenî hayatımızı isbat edecek içtimaî, kültürel hareketlerin başında temaşa gelir. Bu çatı altında yetişen gençlerden bunu bekliyoruz. Aynı zamanda onların içinde yarının beynelmilel olacak artistlerine intizar etmekteyiz.

ÖĞRENCİLERLE BAŞBAŞA

— Başı 16 ıncı sayfada —

— Herhalde gazeteci olacak..

— Resmimizi çekecek mi acaba?

— Aman iyi söyle, her söylediğin gazetede çıkacak?

Ve daha bir sürü fısıltılar..

Nihayet bir küçük önüme geliyor..

— Sız gazetecisiniz değil mi ?

— Evet...

— Resmimizi çekecek misiniz ?

— Tabiî değil mi?

— Öyleyse benim resmimi çekmeyin.

— Neden ?

— Elbisem eski.. Arkadaşlarım benim bu vaziyetteki resmimi görünce ayıplarlar..

Elimi sırtına koyarak bu küçüğü okşuyorum ...

— Eski giymek değil, kirli giymek ayıptır ...

Küçük başını önüne eğerek susuyor. Soruyorum..

— Liseyi bitirince ne olacaksınız?

Bu, on dördünü dolduran ve olduğu yerde hemen hiç duramıyan genç haykırıyor:

— Mühendis...

Takılıyorum.

— Kaldırım mühendisi mi?

— Hayır, elektrik !

— Ya siz ?

Gürbüz, ağırbaşlı bir genç:

— Doktor, diye haykırıyor.

Sonra sıra ile sorularımı öne, arkaya, sağa sola, dağıtıyorum.

— Uçman.

— Kimyager.

— Mimar.

— Avukat ! .

Meğer ilerinin bütün idare adamları, büyükleri, hep etrafıma toplanmışlar..

En sonra, sorgum biraz uzakta, sessizce bizi dinliyen ve sözlerimizi anlamaz görünen bir gencin kulağına gidiyor. Çok önceden verilmiş bir kararla :

— Ben köy öğretmeni olacağım, diyor..

Bu sırada ders zili çalıyor.

Dışarıya nasıl bir telâşla çıktılarsa içeriye de ayni istek ve sabırsızlıkla koşan gençlerin en arkasında kalan ben, dolan gözlerimle, beni olduğu yerde çivileyen ilerinin köy öğretmenini takip ediyorum.

— Ol kardeşim... Bir köy öğretmeni ol.. Sen en kutlu bir mesleğe bel bağlamışsın ...

İNANAMIYORUM

— Başı 17 inci sayfada —

Sen gideceksin. O zaman ardından bakacağız ! Bu ne korkunç kâbus. Senin yokluğunla kararan İstanbulda, gece uçan yarasalara döneceğiz.

Haykırmak istiyorum.

Dalgalar dinsin. Güneş doğmasın. Yıldızlar sönsün, ağaçlar devrilsin. Kuşlar sussun, toprak çöksün. Senin soluk alamadığın hava buz kesilsin; biz soluk alamıyalım, ve senin ardından seni uğurlamak için kalmıyalım.

Bu çok acı şey Atam. Bir daha yolunu gözliyememek, gittiğin yoldan dönüşünü bekliyememek çok acı...

Sen gittikten sonra, seni arayınca nerede bulacağız? Seni alan toprak bir yanardağ olup fışkırır. Sen orada mısın ?

Her taşta senin ayak izin var, seni her dakika görüyorduk. Seni görmek istedikçe yoluna çıkıyorduk. Gökten kopan gözlerinin herşey olan bakışları bizi ısıtıyordu. Şimdi ne yapacağız ?..

Ne yapacağım ?

Çocukken Tanrıyı göklerde arayan ruhum, seni toprağın üstünde bulmuştu. Seni yine tıpkı bir çocuk gibi göklerde mi arıyacağım ?

Yok yok, hayır, buna lüzum kalmıyacak. Çünkü kalbim kızıl meş'alende yanmak, senin peşinden, senin izinden gitmek için göğsümden kopacak...

ON SENE GENÇLEŞTİM

Bundan böyle ihtiyar donuk bir hal alan teni, temiz ve genç bir hala sokup beyazlaştırmak çok kolay bir iş. Sonunda fen, ten ve cildi iyiçe besleyen maddeyi de keşfedip ortaya çıkardı. Bu madde uğuşturularak tene sürülnce mesamat tamamile açılıp serbest kalıyor. Çizgi ve buruşukluklar bertaraf oluyor, bazı cilde arız olan siyahımsı noktalar yokoluyor. Bu temizleyici ve besliyeci madde yalnız: yeni "TOKALON„ kreminde vardır.

Bu maddede, harikulâde bir kuvvet bulunduğu için, en çirkin yüzler bile az zamanda genç ve güzel bir hal alıyorlar.

"TOKALON„ kreminin "pembe„ renkli olanını gece yatmadan önce kullanınız. Uykunuzda derinizi tazelendirir. Sabahları ise "TOKALON„ kreminin "beyaz„ renkde olanını kullanınız. Tene bir beyazlık, bir serinlik verir.

Beyaz "TOKALON„ üzerine sürülen podra bütün gün kuvetini muhafaza eder. Teniniz, cildiniz nekadar fena olursa olsun "TOKALON„ kremini kullanmağa başladıktan sonra elde edeceğiniz neticeyi sevinçle karşılayacaksınız. "TOKALON„ ile hiç ummadığınız bir netice elde edeceğinize emin olabilirsiniz.